

ეგანუილ ჳეიბინი

მზეონა

საბჭოთა მწერალი
19 თბილისი 58

თარგმანი
თინათინ ჭავჭავაძისა

მზეონას სწადია მჩხავანა კატა კიბიდან გადააგდოს. გააღვიძოს ბებია, რომელიც ძილში ხვრინავს; საერთოდ მას სურს აურზაური ატეხოს... მაგრამ მზეონამ თავს სიტყვა მისცა, რომ მუდამ თავშეკავებული და მომთმენი ყოფილიყო. სხვების აზრით, სწორედ ეს თვისებები აკლდა მის ხასიათს, ადამიანმა აბა როდის უნდა დაიწყოს თავის თავის გაწრთვნა, თუ არა ჩვიდნეტი წლის ასაკში! წლებში რომ შეხვალ, ნაკლი ისე შეგისისხლხორცდება, შეიძლება ველარც დასძლიო. დაწყნარდი, მზეონა! — უბრძანებს თავს გოგონა ასეთ წუთებში, როდესაც მისი მდგომარეობა აუტანელი ეჩვენება, — დაწყნარდი! მართლდა ხომარ შეიძლება სერიოზულად გაბრაზდე კატაზე! აბა რა მოეკითხება ამ გააზიზებულ, თავგასულ კატას. განა შენ თვითონ არ ათამაშებდი და ანებივრებდი მას! მაშ მოითმინე კიდევ. აბა ბებიაზე ხომ სულ არ შეიძლება გაჯავრება. ძილში ბევრი ადამიანი ხვრინავს, მაგრამ განა ვისმეს სწყინს! მერე რა თუ სადილი გაცივდა, გიორგი მოვა და ისევ გააცხელებ. განა გიორგი დამნაშავეა, რომ დაიგვიანა! მზეონას ძმა ვინმე ლაზლანდარა კი არ არის, სერიოზული კაცია, საამქროს უფროსს ცოტა საქმე როდი ევალება.

მზეონა გულთ ცდილობს დამშვიდდეს. სარკეშიც კი უღიმის თავის თავს. მაგრამ ვაი, რომ ძალდატანებული ღიმილი მის სახეზე არავითარ მხიარულებას არ გამოხატავს. მზეონამ სარკეს ზურგი შეაქცია. ასეთ შემთხვევაში ყოველგვარი ცდა უნაყოფოა: „თუ მხიარული არა ხარ, არც საჭიროა ღიმილი“.

„ნეტავ რა დაემართა გიორგის?—გაიფიქრა გოგონამ,—ქვევით უნდა ჩავიბინო და ქარხანაში დავრეკო“.

სამშაურიანი მუკში ჩაბლუჯა და კატას დაუძახა. ოთახში მისი მარტო დატოვება არ შეიძლება—უთუოდ მაგიდაზე ახტება. მაგრამ ნურას უკაცრავად, კატა ჯიუტია. არ უყვარს ძალდატანება: მზეონას ხელი გაუკაწრა და კარადის უკან დაიმალა.

— მე შენ გიჩვენებ სეირს!—ჯავრობს მზეონა.—ამ თავგასულს ჭკუა უნდა ასწავლოს კაცმა. ერთი დახეთ, რა ზომამდე გაყოყოჩდა! მაგრამ კატას ამჯერად ბედმა გაუღიმა. ოთახში გიორგი შემოვიდა, იგი ბრჭყვიალა ძეწკვზე გასაღებს ატრიალებდა, ლოყაზე მიაღო ტუჩები მზეონას. გოგონამ სახე აარიდა. ძმას პირიდან ღვინის სუნი ამოსდროდა.

— გამარჯობა, მზეონა,—უთხრა გიორგიმ და თან პიჯაკი გაიხსნა.—ჩვენებიდან არაფერიია?

— ჯერჯერობით არაფერი.

— არაფერი?—კითხულობს დაღონებული გიორგი. ორ ეჭაშნიკა ეს ამბავი. დღეს არც დაიკო მოსდის თვალში. ნეტავ რა ცხვირ პირი ჩამოსტირის?

— შენ ისევ უგუნებოდ ხარ?

— რატომ ისევ!—თავი ძლივს შეიკავა მზეონამ და სამზარეულოსაკენ გაემართა.

— დაიცა! — მკაცრად დაუძახა ძმამ, — მე შენ გელა-
პარაკები.

— სადილი უნდა გავაცხელო.

გიორგიმ მაგიდას თვალი გადაჰკრა და უკმაყოფილოდ
შეიქმუხნა: — ჰმ, აბა ეს რა გამოდის!

— იცი რას გეტყვი, საერთოდ სისულელეა, რად მე-
ლოდით, ნუთუ არ შეიძლებოდა უჩემოდ გესადილნათ?

მზეონა დუმს, სამშაურიანს დასცქერის და ფიქრობს:
„მე კი მინდოდა დამერეკა, ვწუხდი. ის კი... არა, არ
ვიტირებ. ყოველივე ეს ერთ წვეთ ცრემლადაც არა
ღირს. არ ვიტირებ,“ — და გოგონას ბოლმა სულ უფრო
და უფრო აწვებოდა.

— უფრო ადრე მოსვლა ვერ მოვახერხებ, — განაგრძო
გიორგიმ და თან ჰალსტუხი მოიხსნა, — ჩემმა თანაკურ-
სელმა ამხანაგმა ამირანმა დამპატიება. — გახსოვს ამირანი?
არა? საკვირველია! მან კი გიკითხა.

— არ მჯერა.

— გეუბნები გიკითხა-მეთქი. შენი სადღეგრძელოც
კი შევსვით.

— გეტყობა, რომ შესვით.

— ტყუილა ცხარობ.

მეტი საქმე არა მაქვს, შენზე გავცხარდე.

— აი ასეთი პასუხი მოწონს, — დამშვიდდა გიორ-
გი, — ეგ არაფერია. გათხოვდები და, — ღიმილით დაურ-
თო ძმამ, — ქმარი მაინც დააჩვიე შინ დროზე მოსვლას.

— გმადლობ რჩევისათვის.

— ისევ გამიბრაზდი? ჭარგი, კარგი. მაპატიე... მოდი,
ვისადილოთ. ბებიაც გავაღვიძოთ?

— არა, ეძინოს.

მზეონა მაგიდას მიუჯდა. რასაკვირველია, თავისთვის იგი სადილს არ გაიცხებებდა, ისედაც მადიანად გეახლებოდათ. გოგონამ თეთვშზე დაისხა ცივი წვენი, რომლის ზედაპირზე ქონის თეთრი რგოლები ლივლივებდა. ცივი წვენი უგემურია, მაგრამ მზეონა მაინც შეექცევა — სადილი ხომ მისი ნახელავია. ოჰ, რა საწყენია: როგორი მონდომებით შეამზადა და მაინც გაუფუჭდა სადილი... მაშ ტყუილად უვლია დღეს მალაზიებში, ტყუილად ევაკრა მემწვანილეს. მაგრამ სხვაგვარად ხომ არ შეიძლება. მზეონა მოვალეა თითოეულ კაპიკს გაუფრთხილდეს, დედამ იმდენი ფული დაუტოვა, რომ ძლივს ეყოფათ, სწორადაც მოიქცა: დედა სხვა ქალაქშია, ავადმყოფ მამას უვლის, იქ კი ფული უფრო საჭიროა...

გიორგიმ ტანსაცმელი გამოიცვალა და მაგიდას მიუჯდა. მან იცის, რომ დის წინაშე დამნაშავეა, მაგრამ, ამავე დროს, არც დის საქციელი მოსწონს. ალბათ გოგონას სწყინს, რომ ბანაკში ვერ წავიდა, ეს კი ცუდი ნიშანია — ჩანს, ეგოისტი იზრდება. მამა ავად ჰყავს და, ერთი დამიხედეთ, თვითონ კი გასართობს ეძებს!

— მომისმინე, მზეონა, — ეუბნება გიორგი რბილი, არცთუ გაბედული ხმით (რას იზამ! დაიკოზე ცხრა წლით უფროსია, ვერა და ვერ დაეჩვია მასთან სერიოზულ ლაპარაკს), — შენ როგორღაც... ერთი სიტყვით, არდადეგებს უგემურად ატარებ. ქვაბსა და ნავთქურას ვერ სცილდები. იქნებ გვეპოვნა გამოსავალი... მოდი, ერთად მოვიფიქროთ რაღე.

მზეონა ძმას განრისხებულ მზერას ესვრის — ზღვის-

ფერი თვალები სიბრაზისაგან გაბუქებულია. როგორც ჩანს, დღეს მაინც არ ასცდება ტირილი. როგორ ბედავს გიორგი მას ფუქსავატი უწოდოს. მაშ ვინ მოამზადა დღეს სადილი, ვინ დაალაგა ოთახები, ვინ გაურეცხა მას კიტელი? წინდები ვინ დაუკერა!..

მაგრამ მზეონა გაჩუმდა და ძმას არაფერი უთხრა. არავითარ შემთხვევაში არაფერს არ ეტყვის. თუკი მან ყოველივე ეს ვერ შენიშნა, განა სიტყვები რამეს უშველის! რა უმადური, რა დაუნახავი ხარ, გიორგი...

— მზეონა, შენ რალაც გუნებაზე არა ხარ. პირდაპირ გეტყვი, უმიზეზოა შენი ნაღველი.

— ეგ შენა გგონია, რომ უნიზეზოა, — უპასუხებს მზეონა და ცრემლს ძლივს იკავებს.

— ვთქვათ, მართლაც გაქვს მიზეზი, — ეთანხმება გიორგი, — ვთქვათ, რომ გაქვს. მე არ ვიცი, მაგრამ შენ ხომ ბავშვებში გაზრდილი ქალიშვილი არა ხარ...

— ინჟინრის და გახლავარ, — გესლიანად დაუროთო მზეონამ.

— დიახ, ინჟინრის და ხარ.

— და კომკავშირელი.

— აი სწორედ ამაშია საქმე...

— დიახ... კომკავშირელი, — უკვე სლოკინით უპასუხებს გოგონა. — კომკავშირელი, საზოგადო მუშაკი, მე კი... მე კი ყველაფერს მონწყვიტეს.

გიორგი მოიღრუბლა. შეწუხებულმა მხრები აიჩეჩა.

— იცი, რას გეტყვი... არაფრით არ მეგონა, თუ ასეთი ეგოისტი იქნებოდი. მაინც რა გაწუხებს, ვის ემდურები?

— მე... მე არავისაც არ ვემდური. მე ჩემი ამბავი...

— შენი ამბავი... აი სანიმუშო კომკავშირელი.

მზეონა მიხვდა, რომ წამოსცდა ის, რაც მის აზროვნებას, სინდისს და რწმენას არ ეთანხმებოდა. მაგრამ რა უნდა ექნა, როცა თვითონ ვერ მიმხვდარიყო, რა აწუხებდა!

2

მზეონა მაგიდას დაემხო და აქვითინდა. ესლა აკლია გიორგის! საერთოდ ის ქალის ცრემლს ვერ იტანს, ახლა კი მისი ერთადერთი დაიკო ტირის.

აბა რა უთხრას, რით ანუგეშოს? დედა მაინც იყოს აქ: ისეთ რასმე ეტყოდა, რომ დაამშვიდებდა. გიორგის თავგზა აებნა, ამ რამდენიმე წლის მანძილზე ის უკვე შეეთვისა იმ აზრს, რომ აქვე მასთან ერთად იზრდება მისი და, მხიარული და უღარდელი გოგონა მზეონა, რომელსაც თხის კუდებივით აპრეხილი ნაწნავები აქვს. გიორგი ყოველთვის აჩუქებდა ხოლმე ფულს პატარა დაიკოს ხან თოჯინის, ნაყინისა თუ წიგნის საყიდლად, აძლევდა ხოლმე კინოს ბილეთებსაც... ჰოდა, მეტი რაღა უნდოდა გოგოს? და კიდევ, როცა საამისო ღრო და სურვილი ჰქონდა, კიდევ ემუსაიფებოდა დას.

იკითხავთ, რაზე ელაპარაკებოდაო? რასაკვირველია, ათასგვარ წვრილმანზე. მეტი რა უნდა აინტერესებდეს გოგონას? გიორგის ეგონა, რომ კარგი ძმა იყო. ახლა კი ასე როდი ჰგონია! ახლა მისთვის უკვე ცხადია, რომ ყველაფერი მხედველობიდან გამოეპარა. ვერ შენიშნა, თუ როგორ გაიფსო და გაიზარდა მისი დაიკო, როგორ

დაქალდა, როგორ განვითარდა მასში აქამდე უცნობი თვისებები, მოთხოვნილება და რაც მთავარია, თავისებური დარდიც გაუჩნდა. ყოველივე ეს ახალი იყო გიორგისათვის.

— კარგია, კმარა, გთხოვ დამშვიდდი, — უთხრა დაბნეულმა გიორგიმ და დაიკოს ათრთოლებულ მხრებზე მოეხვია, — მე მესმის შენი წუხილი, შენ მამიკოს ჯავრი გაქვს. მაგრამ ჩვენ უნდა გვეჯეროდეს, რომ მალე მორჩება. მას ხომ დედა უვლის. შენ ხომ დარწმუნებული ხარ ჩვენი დედის ძალაში? ხომ ხარ დარწმუნებული იმზეონას სურს ძმას უპასუხოს, მაგრამ ბოლმა ყელში ებჯინება და ლაპარაკს უშლის; ლაწვებზე მღუღარე ნიაღვარივით ჩამოსდის ცრემლი.

აბა ერთი ჰკითხეთ იმზეონას, რა ატირებდა, თვითონაც ვერ გეტყვით, რამ გამოიწვია მისი ცრემლები. იმან, რომ სადილი გაცივდა და გაუგემურდა? ოჰ, ოჰ, არა. მაშ, ძმის საყვედურმა იმოქმედა მასზე? არა, ძმას იგი უყვარს. მაისზე ფიქრმა აატირა? რა თქმა უნდა, მამის ავადმყოფობა მას აწუხებს, მაშა მას ქვეყანას ურჩევნია, მაგრამ ერთხელაც არ მოსვლია აზრად, რომ მას შეიძლება რაიმე საფრთხე ელოდეს. იქნებ იმიტომ ატირდა, რომ ზაფხულში ქალაქად დარჩა, მაშინ, როცა მისი ამხანაგები ზოგი ტურისტულ ლაშქრობაში მონაწილეობის მისაღებად წავიდა, ზოგიც ბანაკში პიონერხელმძღვანელად. კაცმა. რომ თქვას, ზოგჯერ გულიც წყდება ხოლმე, უამხანაგოდ რომ დარჩა. ყველაზე მეტად კი იმზეონას მისი პიონერული რაზმი ენატრება. და თუმცა უჭირს უამხანაგოდ, ურაზმოდ ყოფნა, მაგრამ ახლა ეს როდი

ატირებს. მისთვის ხომ არავის დაუძალებია ზაფხულში ქალაქად დარჩენილიყო. მან თვითონ ასე არჩია.

მაშ რა არის მისი ცრემლის მიზეზი. ნუ ჰკითხავთ ამას მზეონას. თავადაც არ ესმის, რას ნიშნავს ეს.

ეს მოხდა მოულოდნელად, შეუცნობლად. სიმშვიდე დაურღვია გოგონას და ააფორიაქა იგი. ეს სულ ამ ახლო ხანში იყო, შუალამით. მზეონას ეზმანა, რომ ვიღაც უცნობი ალერსით შეეხო მის გულს და ხელი მძლავრად მოუჭირა... ეს არ იყო მტკივნეული, მაგრამ მაინც საშინელი იყო რატომღაც. არა, არ იყო ეს მტკივნეული, მაგრამ მეტისმეტად ამაფორიაქებელი იყო. დიახ, არ იყო ეს მტკივნეული, პირიქით, თითქოს სასიამოვნოც იყო, მაგრამ მზეონა მაინც შეშინდა, რადგან ვერ გაეგო, რა მოხდა.

და ასე ნეორდებოდა ხშირად. საკმარისი იყო, რომ მზეონა მარტო დარჩენილიყო. ამ ბოლო ხანებში კი მას ხშირად უხდებოდა მარტოობა: შეშინებული ყურს უგდებდა საკუთარი გულის ძვერას; სულიერი სიმშვიდე ერღვეოდა, ადგილს ვერ პოულობდა, ხასიათის სიმტკიცე ეკარგებოდა.

ამგვარად გოგონა თანდათან დარწმუნდა, რომ მის ცხოვრებაში მალე ყველაფერი შეიცვლებოდა, რომ მისთვის სულ სხვა ხანა დადგებოდა. მაგრამ როგორი ხანა? რა იქნებოდა ეს, რაში გამომქლავნდებოდა, — დიდ გმირობაში (გოგონა მუდამ ოცნებობდა გმირობაზე), ბედნიერსა და მგზნებარე სიყვარულში (აქამდე ის ცოტას და გაუბედავად ფიქრობდა სიყვარულზე), თუ?.. მაგრამ ვინ იცის, რა იქნებოდა ეს? დაე, რაც მოსახდენია,

ზოხდეს, ოღონდ ჩქარა, რადგან სტანჯავს და გულს უწვირილებს მას ეს მოლოდინი. ო, თუ არ ეს შექმნევევითი მარტოობა. ხომ სხვანაირად იქნებოდა ყველაფერი. ის გულს გაუხსნიდა მახლობელ ადამიანს, რჩევას ჰკითხავდა, გაიგებდა, სხვები როგორ იქცეოდნენ ასეთ მომენტში. მაგრამ ახლა ვის უნდა გაუწყლავნოს გულისნადები. დედა შორსაა, ანხანაგებიც შორს არიან, ბებიაც შორსაა,—ის ხომ სულ სხვა ცხოვრებით ცხოვრობს, რომელიც მზეონასათვის უცხოა. ძმას გაანდოს გულის დარდი? რატომღაც რცხვენია ამ თერაზე ძმასთან ლაპარაკისა. გიორგი ნაზაკაცია, ის ალბათ გაიცინებს და ეტყვის: „სცედა შემოგწოლია, ჩემო დაიკო!“.

მზეონა თვითონვე იტანჯებოდა, აინტერესებდა გაეგო, თუ რა იყო ეს? იქნებ ეს იყო წინააღრძნობა. მაგრამ არა, ეს ხომ სისულელეა, წინათგრძნობისა მას არ სჯეროდა, მაშ რა უნდა ექნა, თუ ეს მართლა წინათგრძნობა იყო? როგორ უნდა მოქცეულიყო?

იქნებ ამიტომ ტირის ახლაც მზეონა? თითქოს ჰო, თითქოს არაც. მაშ ტირილის მიზეზი, როგორც ხედავთ, მას არცთუ ცოტა აქვს. ცალ-ცალკე ალებული ეს მიზეზი კი გოგონას არ აატირებდა. თავდაპირველად მწარე იყო ცრემლი. მან ჩაპორეცხა და თან წაიღო მთელი მისი ნალველი, მნიშვნელოვანი თუ უმნიშვნელო სევდა. ერთი სიტყვით, ყველა მისი საწყენი. მზეონამ უცებ იგრძნო, რომ გულზე მოეშვა, თითქოს მძიმე ტვირთი მოიშორა. გული ისევ ძველებურად თანაბრად და მშვიდად აუძგერდა, მაგრამ იქნებ ცრემლმა არ განკურნა ის? ესეც მოსალოდნელია. ამაოდ ხომ არ უგრძენია შვე-

ბა, როდესაც მას ძმამ თანაუგრძნო და მხარზე ხელი დაადო. დე, ძმამ ამაზე არაფერი იცოდეს, დე მზეონა ნურაფერს გაუმჟღავნებს მას, ამაში კი არაა საქმე. ქვეყნად იმაზე ძვირფასი არაფერია, როდესაც გაჭირვების ეამს მეგობარი ხელს გამოგიწვდის და შენს სევდას გაინაწილებს. ადამიანურ სითბოზე ძვირფასი არაფერია. მზეონა გრძნობით მიეყრდნო ძმის მკერდს. გიორგის ბლუზაზე დაედინა გოგონას თვალთაგან გადმომდინარე წმინდა, უმწიკველო ცრემლი—ქალწულის ცრემლი.

3

ამ დროს გაბმული ზარის რეკვა მოისმა. გიორგი ფრთხილად ჩამოეცალა დას და დერეფანში გავიდა. მზეონამ ცრემლი მოიწმინდა: ესღა აკლია, რომ სტუმარმაც დაინახოს მისი ცრემლი. მაგრამ სტუმარი კი არა, მშობლების დეპეშა მოვიდა.

მზეონამ რამდენჯერმე გადაიკითხა: „მამა უკეთ არის. გკოცნით“... თითქოს ცოტა სიტყვებია, მაგრამ რამდენი სიხარულის დამტევი!

— ჩემო ძვირფასებო, — აღელვებული ჩურჩულებდა მზეონა და დეპეშას გულში იხუტებდა.

აღტაცებულმა გიორგიმ დას ხელი დასტაცა და ოთახში დაატრიალა. მზეონა ეურჩებოდა:

— გამიშვი... განიშვი, გოგი!

გიორგი კი მხოლოდ იცინოდა და უფრო სწრაფად ატრიალებდა დაიკოს. ადამიანის დარღზე გულგრილ კატასაც, მოგეხსენებათ, არაფერი აქვს საწინააღმდეგო,

რომ დროდადრო მათ მხიარულებაში გაერიოს. იგი გარს ურბენდა სახლის პატრონებს და ფეხებში ებლანდებოდა.

ბებიასაც გამოეღვიძა. როგორც ეტყობა, ხმაურმა კი არა, შიმშილმა გამოაღვიძა. ოდნავ გაახილა თვალი თუ არა, შიშნარევი და მსუნაგი თვალით გახედა მაგიდას—სადილი გამოიტანეს თუ არაო. როდესაც დარწმუნდა, რომ მაგიდაზე სადილი იდგა, დამშვიდდა.

მზეონა ძმას ხელიდან გაუსხლტა, სამზარეულოში ქვაბი გაარბენინა, რომ კერძი გაეცხელებინა. აბა ცივ სუფს ხომ არ მიირთმევს ბებია!

ბებიაშ, როგორც ეს მას ჩვეოდა, შალის წინდებიანი ფეხებით მოსძებნა ნაბღის ფოსტლები, კანკალით დამთქნარა და სამი თითი უკბილო პირზე მიიფარა.

— საოცარია,—თქვა ჩაფიქრებულმა ბებიაშ,—არასდროს სადილის წინ არ წამძინებია.

— არა უშავს რა,—დაამშვიდა გიორგიმ ბებია და გვერდით მიუჯდა.—გაამოს ძილი... ჩვენ კი ძალიან გახარებული ვართ, დეპეშა მივიღეთ, მამა უკეთ ყოფილა...

— ასეც ვიცოდი,—თქვა ბებიაშ,—დამესიზმრა სროლა, სისხლი და სინათლე... ვიცოდი, რომ კარგი ამბავი მოვიდოდა.

— ოხ, ბებია, ტყუილად კი არ გიწოდე გადმონაშთთა მუზეუმის ცოცხალი ექსპონატი.

— ვიყო ექსპონატი, — გულგრილად თქვა მოხუცმა,—ოღონდ არ დაივიწყო, რომ შენი ღვიძლი ბებია ვარ.

— მე ეს მუდამ მახსოვს,—უთხრა გიორგიმ.

ბებია მაგიდას მიუახლოვდა, დიდხანს იწვალა, ვიდ-

რე მოხერხებულად მოიკალათებდა სკამზე, შემდეგ პურს ყუა მოატეხა, ტყეზლის საწებელში ჩააწო და საზეიმო განწყობილებით ჭამას შეუდგა.

მზეონამ ცხელი სუფი შემოიტანა ოთახში. ქვაბს მსუყე ოხშივარი ასდის. გაცხელებულ კერძს საოცრად გემრიელი სურნელება აქვს. ბებია სიამოვნებით იყნოსავს ამ სუნს და კმაყოფილებით ილიმება. გახარებულმა კატამაც ეშმაკურად ამოიზნიქა ზურგი და იმ იმედით, რომ ბებიას კერძიდან მასაც ცოტა რამ ერგებოდა. საცოდნავად აჯნავლდა, მაგრამ ბებიამ კინწის კვრით გააგდო ფისო. ის ვერ იტანდა ამ ღორმუცელა, ქურდსა და ღრიტინა კატას.

მზეონა სადილის დროს თავს აქცევივებდა ბებიას. ესაჯბრებოდა მას მნიშვნელოვან საოჯახო საკითხებზე. სიბერე და ავადმყოფობა ხომ ხელს უშლის ბებიას გაუძღვეს ოჯახს, იაგრამ მას შეუძლია სასარგებლო რჩევა მისცეს შვილიშვილს, რას იზამ! გამოცდილება დიდი საქმეა.

გიორგიმ კატას დაუძახა, ფისო მუხლებზე შეახტა მას. მოიკუნტა, თვალი მინაბა და სიამოვნებით აკრუტუნდა. გიორგი მისი მეგობარია. კარგა ხანია გიორგი ასეთ კარგ გუნებაზე არ ყოფილა. იგი კატას ზურგზე ხელს უსვამდა, ყურს უგდებდა მის კრუტუნს და ფიქრობდა: „შეიძლება სამალარიჩოდ წავიქეიფოთ კიდეც, სერგოსთან წავალ, ერთად მოვიფიქრებთ რასმე... მაგრამ აი თურმე რა ეგოისტი ვყოფილვარ. ასეთ საღამოს დაიკო მარტო დავტოვო?! არა, თუ მხიარულებათ, ბარემ ერთად ვიმხიარულოთ. ვაითუ?.. არა, რა დროს ფიქრია“...

— აბა, მზეონა, მოემზადე!— ვითომდა მკაცრად ეუბნება დას გიორგი, — აბა, მარდად, მხედრულად — „ერთი-ორი“ და მზად უნდა იყო, რაო? როგორ თუ რატომ? მე და შენ მეჯლისზე მივდივართ, დიახ, მეჯლისზე ჩვენი ქარხნის კლუბში.

მზეონას შეკითხვაც ვერ მოუხერხებია. მის გაკვირვებას საზღვარი არა აქვს. გიორგი მეჯლისზე ეპატიჟება! ეგებ მოესმა? გოგონამ არც კი იცის გაუხარდეს თუ არა, ეგებ ძმა ეხუპრება. მაგრამ გიორგიმ დას მოსაწვევი ბარათები უჩვენა — ლანაზი ოქროსვარაყიანი ბარათები. მაშნართალი ყოფილა! მაშ, სიხარულის მიზეზი ჰქონია! „რალას ვუზივარ... — გაიფიქრა მზეონამ. — რამე უნდა გავაკეთო. ჯერ ზაგიდა ავალაგო, მერე...“

— შენ რა, ჭურჭელი უნდა დარეცხო? — იმავე კილოთი უთხრა გიორგიმ, — თავი გაანებე! აბა, ჩქარა, მოემზადე. ჭურჭელს ბებიაც დარეცხავს. ბებია უკვე თავს კარგად გრძნობს. ხომ მართალია, ბებია?

ბებია სდუმს. სახეზე დარდი ეხატება. მაგრამ იმაზე როდღი დარდობს, რომ ჭურჭელი უნდა დარეცხოს. თუ საჭირო იქნება — სხვა რამესაც გააკეთებს. ბებიას სულ სხვა რამ აწუხებს. ის ფიქრობს, შვილიშვილი გადამერიო.

— სად გაგონილა, — აღშფოთებით ამბობს ბებია, — რომ პირველ მეჯლისზე ასე მოუზადებლად წაიყვანო ქალიშვილი. ხომ ხედავ, ტანზე რიგიანად არ აცვია. ხომ არ გაგიყლი!

— როგორ თუ არ აცვია, — უკვირს გიორგის, — შენ, ბებიაჩემო...

— გაჩუმდი, ცეტო, ხმა არ გამაგონო, შენ, სულ ერთია, მაინც ვერაფერს გაიგებ... მე რომ ვაძბობ არ აცვია მეთქი, ვიცი, რასაც ვგულისხმობ. ხომ არ გგონია, რომ ჩემი პირველი მეჯლისი დამევიწყებოდეს? სიკვდილამდე არ დამავიწყდება.

— გიყვარდეს, იწყება ისტორიული მოგონებები... — უიმედოდ ხელი ჩაიქნია გიორგიმ.

— დიახ, ისტორიული, — დინჯად განაგრძო ბებიამ, — ისტორიული იყოს. როდესაც მე პირველ მეჯლისზე მიმიწვიეს, ოჯახში მთელი თვის წინასწარი სამზადისი იყო. მაშ, აბა როგორ? უპირველეს ყოვლისა, კაბა უნდა შეეკვეთათ, ეს კი, ჩემო კარგო, უბრალო საქმე როდია! ახლა ფეხსაცმელი... შენ, რა თქმა უნდა, ალბათ გეცინება, ეს რაღა თავსატეხიაო. მაგრამ ასე არაა საქმე. შენ ვერც კი წარმოიდგენ, გოგი, თუ რას ნიშნავს ნამდვილი სამეჯლისო ფეხსაცმელი. მთელი თვე ვღელავდით. ხუმრობა საქმე ხომ არ იყო — პირველი მეჯლისისათვის ქალიშვილის მომზადება... შენ კი: აბა, მარტად, მხედრულადო, ერთი-ორი, და მოთავებული გგონია ყველაფერი.

— იცი რა, ბები, — მხოლოდ ამის თქმაღა მოახერხა გიორგიმ.

ბებიამ მაგრა მოკუმა წვრილი ტუჩები და რამდენსა-მე ხანს ღუმდა. რასაკვირველია, მან იცოდა, რომ მის სიტყვებს გიორგისთვის არავითარი მნიშვნელობა არა ჰქონდა. გიორგი ყველაფერს თავის ნებაზე აკეთებდა.

— რას იზამ, წადით, — ხმის კანკალით წარმოთქვა ბებიამ. — მაგრამ მე არ მინდა, რომ ჩემმა შვილიშვილმა სირცხვილი ჰკამოს. მე აღარას ვიტყვი... გაფჩუმდები...

აი ეს მომწონს, გულგრილად შენიშნა გიორგიმ.

ბებიაშ თაჲი ჩაღუნა, გულმოსულმა კიდეჲ ერთი კატლეთი შეჲჲამა. მაგრამ დიდხანს ვერ შეიძლო დუმილი. მხოლოდ მანამდე იყო გაჩუმებული, ვიდრე პირი ლუკმით საღსე ჰქონდა.

— მაინც რას ჩაიცვამ? ჰკითხა ბებიაშ, რომელიც მდგომარეობას შერიგებოდა, — ეგებ დედაშენის ახალი კაბა ჩაიცვა? კარგად გადგია.

— შენც იტყვი, რა, ბებია, — უპასუხა მზეონამ, — რად მინდა დედაჩემის კაბა! ჯერ ერთი, დედას ეწყინება... მეორეც, მე ის კაბა მაბერებს!

ღმერთო ჩემო, — გადაიხარხარა გიორგიმ, გაბერებს... შენ გაბერებს?

მაგრამ მზეონას როდი ეხუმრებოდა. არც ისეთი ადვილი გადასაწყვეტი აღმოჩნდა, თუ რა ჩაეცვა. მართალია, ბევრი კაბა მას არ ჰქონდა, მაგრამ... იქნებ ეს არშია მოვლებული ვარდისფერი კაბა ჩაიცვას, ჯერ კიდეჲ ახალია, მაგრამ ციციწომ უთხრა, ეს კაბა ძალიან შეუფერებელიაო. შავი რომ ჩაიცვას, მონაზონს დაემსგავსება, და მერე არცაა ეს სამეჯლისო კაბა. სჯობს ისეჲ ცისფერით გაწყობილი თეთრი ტრიკოტაჲის „კოფთა“ ჩაიცვას, ყველა ეუბნება გიხდებაო. მგონი ყველას მართლა ეს კოფთა და ლურჯი აბრეშუმის ქვედაკაბა სჯობს. უბრალოდ და ლამაზად იქნება. მაგრამ ფეხსაცმელი კი... ეხ, სხვა გზა არ არის! თუმცა შარშანდელია, სამეჯლისოდ არ გამოდგება.

— ჩემი მარაო წაიღე, — ეუბნება ბებია, ასეთ მარაოს ვერსად ვერ იშოვი.

მზეონამ გადაიხარხარა. ბებიას მარაო ალბათ ასი წლის მაინც იქნებაო, გაიფიქრა. ასის კი არა, მგონი მეტისაც. რა სასაცილოა ბებია...

ნახევარი საათის შემდეგ კი ბებიას უშედეგო დარიგებით აღჭურვილი და ძმა სახლიდან გავიდა.

ახლო მთებიდან სიცხით გავარვარებულ ქალაქში სალამო ჩამოწვა. სიომ დაბერა. მერედა რა სასიამოვნოა, როცა მაცოცხლებელი ნიაფი ივლისში შუბლს გაგიგრილებს.

ქუჩაში ჯერ კიდევ არ ენთო ელექტრონი. სინათლე პირველად მთაწმინდაზე აკიაფდა - ეს მთა პირველი ეგებება ცისკარს და დაისს. შუქი ჯერ მთაწმინდაზე აციმციმდა აღმასის ძეწკვივით, შემდეგ კი ასობით აენტო ფუნიკულორის პაეილიონსა და მის გარშემო, მთაწმინდამ მუქი იასამნისფერი ქურქი წამოიხურა.

ჩენი ტრამვაი! --დაიყვირა მზეონამ.

- ტრამვაი! რას ამბობ, მზეონა! პირველ მეჯლისზე განა ტრამვაით მიდიან! რას იტყვის ბებია?

გიორგიმ ტაქსი გააჩერა.

აბა, გასწი! --მხიარულად უბრძანა მან შოფერს და მისამართი უთხრა.

— მეჯლისზე! არის! როგორ წავიდე, მოკლე თუ შორი გზით?

შორი გზით, ბედნიერი ყურადღებას არ აქცევს მრიცხველს, -- უდარდელად მიუგო გიორგიმ.

შოფერს გაეცინა და მანქანა გაასრიალა ლამაზ, განიერ ხიდზე, რომელზეც უკვე ლანპიონები კიაფობდა. ეს ლანპიონები ნზით დაჩრდილულ ყურძნის უშველებელ მარცვლებს ჰგავდა.

მანქანაში მზეონა მიუყრდა. რალაც უჩვეულო დარდი შემოაწვა გულზე. რა ვუყოთ მერე! სასიხარულოა და ამავე დროს ცოტა საშიშიც, როცა ქალიშვილს პირველ მეჯლისზე მიეჩქარება.

4

ვიდრე გიორგი შოფერს ანგარიშს უსწორებდა, ნზეონა ძმას გაკაშკაშებულ კლუბის შესასვლელთან ელოდა. მას უკვე მოესწრო ორჯერ გადაეკითხა ხელით დაწერილი აფიშა. აფიშაზე მეჯლისს რატომღაც „საცეკვაო სალამოს“ უწოდებდნენ. ამ ამბავმა ნზეონას ერთბაშად გული აუცრუა და დააღონა. რად დასჭირდა გიორგის ეს უშნო ხუმრობა! მეჯლისზე დაპატიჟა და თურმე უბრალო საცეკვაო სალამოზე კი მოიყვანა. აბა, რას ჰგავს ეს, თითქოს პატარა აღარ არის მზეონა, მაგრამ მაინც თურმე რა ადვილი ყოფილა მისი მოტყუება.

— აფაშას არ დაუჯერო, — უთხრა გიორგიმ. — ჩვენ ასეთი კლუბის გამგე გვყავს: ერთს წერს და მეორეს კი აკეთებს. თვითონ ნახავ, ისეთი მეჯლისი მოაწყო, რომ გაოცდები.

და ეს მართლაც ნამდვილი მეჯლისი იყო. წელან ტყუილად დაღონდა მზეონა. და-ძმა ქალაღლის ფიფქებით მიმობნეულ მარმარილოს განიერ კიბეზე ავიდნენ, ხოლო დარბაზში მათ ნარნარად ეგებებოდა ამ სალამოს ლამაზი დიასახლისი — მუსიკა. მუსიკა მთლიანად დაეპატრონა ქალიშვილის ამყოლ გულს. მუსიკამ აიტაცა მზეონა, თითქოს თვალის აუხვია მას, რომ ყველაფერი მომხიბლავად მოსჩვენებოდა.

კეთილ ფერიას, მუსიკას შეუძლია, როგორც სურს, ისე გარდაქმნას ახალგაზრდა!

კლები დღეს სტუმრებითაა გაქედნილი და ამიტომ ყველგან ცეკვავენ: სასტუმროში, დიდ დარბაზში, ღია აივანზე თუ გაჩაღებული ბალის ხეივანებში... ასობით მოცეკვავეა. და მათ შორის, თუ ჩვენი თვალით განსაზღვრავთ, ლამაზები და ულამაზონიც არიან, მაგრამ მზეონას ყველა ლამაზებად ეჩვენება. მოდი ჩვენც მზეონას თვალით ვუცქიროთ დღეს ყველაფერს, თორემ რა ეშხი ექნება მეჯლისზე ყოფნას.

— მოდი, გოგი, ვიცეკვოთ... რა მოგივიდა!

— ერთი წუთი მოითმინე, მზეონა, ჯერ ჩამოვიცილებ ამ ტექნოლოგს, — უთხრა გიორგიმ და ანიშნა მაღალ სქელ კაცზე, რომელიც ფართო სახეზე გაბრწყინებული ღიმილით მათკენ მოდიოდა.

— გოგი, მაგას რა უნდა შენგან?

— რალაც ენდომება, — უგულოდ უპასუხა გიორგიმ და სერიოზულად დაუმატა: — არ მომწონს ეს კაცი. უკვე ორმოცდაათი წლისაა და აქამდის ცოლი არ უთხოვია. ასეთი პიროვნება...

გიორგიმ აქეთ-იქით მიმოიხედა:

— აი აქ დაჯექი, კუთხეში, ახლავე მოვალ, — უთხრა გიორგიმ და ჩქარი ნაბიჯით წავიდა ორმოცდაათი წლის საცოლე კაცისკენ.

სანამ მზეონა ძმის ხელზე იყო მიყრდნობილი, თავს კარგად გრძნობდა, მაგრამ როგორც კი დასკილდა ძმა, გუნება გაუფუჭდა. ამ დროს თითქოს მის ჯიბრზეო, მუსიკაც შეწყდა და რეპროდუქტორიდან პირდაპირ მზეო-

ნას თავზე დაიჭექა ცეკვების გამწესებლის ჩახლეჩილმა ხმამ:

— ვაცხადებთ ათწუთიან შესვენებას! შემდეგი ცეკვა იქნება ვალსი.

მოულოდნელობისაგან მზეონა შეკრთა. ამ ხმაზე შემოტრიალდა და სარკეში თავისი თავი დაინახა.

ახ, ნეტავ ეს სარკე სულაც არ დაენახა, ისეთი საცოდავი და უშნო გამოჩნდა მზეონა! ნუთუ ეს ის ქალიშვილია, რომელსაც წუთის წინ მეჯლისის სილამაზით თავბრუდასხპულსა და მუსიკით მოხიბლულს ეგონა, რომ საღამოს პირველი მზეთუნახავი იყო! ფუ! რა წვრილი, წვრილი ფეხები ჰქონია. ამ ფეხებით განა შეიძლება ვალსის ცეკვა, ან ეს ქვედა კაბა რასა ჰგავს. პიონერს კიდევ ჰო, შეეფერება, მაგრამ ამ კაბით ქალიშვილის მეჯლისზე წასვლა ყოველად შეუძლებელი იყო. რასა ვგავარ. ღმერთო ჩემო, რა დაბნეული და სულელური გამომეტყველება მაქვს... — გაუელვა მზეონას, — რა უშნო, რა უღამაზო ვარ. რისთვის მოვედი, რა მიხდოდა აქ? რომ მასხარად ამიგდონ? როგორ მოატყუა მუსიკამ! ბოროტმა, საძაგელმა, მატყუარა მუსიკამ. საწყალი გიორგი. ალბათ ყველა ჩურჩულებს: ეს ვინ აუკიდნია ჩვენს ინჟინერ გიორგის, ნამდვილი გომბიოაო.

მზეონას ახლა ნხოლოდ ერთი სურვილია დაუფლებოდა. უნდოდა დაეხურა უჩინმაჩინის ქუდი და გაპარულიყო აქედან შინ! შინ უნდა წასვლა მზეონას. იქ ურჩევნია, იქ, იმ საძაგელ ფისოსთან და ბუზლუნა ბებიასთან.

მზეონა თვალს აღეცებს, ძმას ეძებს, მაგრამ ამ მხიარულ ხალხში ვეღარც ძმას პოულობს.

რატომ ყველა რალაცნაირად უცქერის მზეონას! რალაცნაირად უცქერიან და ილიმებიან. იცინეთ: დამცინეთ,—ამბობს გულში მზეონა, თქვენ კი გრძნობთ თავს არხეინად და მე...—უცებ მზეონამ თვალი შეასწრო ძმას და მისკენ გაექანა. სთხოვა, რომ შინ წაეყვანა, რომ ის აღარ დარჩებოდა აქ. მაგრამ ამ დროს გაისმა მუსიკა: დაუკრეს ვალსი. გიორგიმ დას ხელი გაუწოდა:

— ვიცეკვოთ! რა მოგდის, მზეონა?

— გოგი, არ გრცხვენია ჩემთან ცეკვა? აბა, შემომხედე, რასა ვგაფარ.

— აი, თურმე რაშია საქმე!—გაეცინა გიორგის,—მე კი წუთის წინ მეუბნებოდნენ, ამ სალამოს შენი და ყველას სჯობსო.

— დამცინი, გიორგი,—საცოდავი ხმით წარმოთქვა მზეონამ,—აბა, ერთი ჩემს ჭორფლს შეხედე.

— ჰმ, მართლაც, რომ ჭორფლია,—გაეხუმრა გიორგი,—საიდან გაგიჩნდა? მაგრამ ამაზე შემდეგ ვილაპარაკოთ. ახლა კი ვიცეკვოთ. ყველას ვაჩვენოთ, თუ რას ნიშნავს ნამდვილი ვალსი.

ღიახ, სწორედ ახლა მიხვდა მზეონა, თუ რა იყო ნამდვილი ვალსი. მას წინათაც ბევრჯერ უცეკვია ამხანაგებთან, მაგრამ განა იმას ცეკვა ეწოდებოდა... ერთხელ ციცინოს დღეობაში მზეონამ ერთ მაღალ, მოუხეშავ ბიჭთან იცეკვა ვალსი. განა იმას ცეკვა ეთქმოდა! ის ბიჭი დათვივით დაალაჯებდა. წამდაუწუმ ფეხს ფეხზე აღგამდა. არა, აქამდე თურმე მას არ სცოდნია, რა იყო ვალსი. თურმე რა ნეტარება ყოფილა, როდესაც ოდნავ ეხები იატაკს და მთელი სხეულით მუსიკას მინდობილი, ცეკვის გრივალში ტრიალებ.

ისევ დაიპყრო მზეონას მთელი არსება მუსიკამ, ამ კეთილმა ჯადოსანმა. არა, შენ არ ცრუობდი, გიორგი, როდესაც ყველაზე ლამაზი მიწოდე. ეს იმ საძაგელმა სარკემ მომატყუა. შეშურდა ჩემი სილამაზე და უნდოდა გული გაეტეხა ჩემთვის.

მუსიკის ძლიერმა ტემპმა ქალიშვილი ისეთ მწვერვალებზე აიტაცა, რომელსაც ოცნებითაც ვერ შეჰბედავდა. ამ მწვერვალიდან ახალგაზრდას თვალწინ ეშლება უსაზღვრო სამყარო, რომელსაც სიყრმე მომავალს უწოდებს. ამ მწვერვალიდან ისეთი ჩანს მომავალი, როგორც ყოველ ჩვენგანს ჩვიდმეტი წლის ასაკში ეჩვენებოდა: ნათელი და სვებედნიერი.

მაგრამ განა ვალსის ცეკვისას აწმყოსა და მომავლის, ოცნებისა და სინამდვილის საზღვარს დაინახავ? თუ თვალს დახუჭავ (და მერე რა სასიამოვნოა თვალდახუჭული ცეკვა!), ოცნება სინამდვილედ გადაგექცევა. აი ხედავ, რომ... მოდის ის (ყველაზე მაღლა), ის, შენი სათუთი ოცნების რჩეული, ვინც ჯერ არ გინახავს, მაგრამ გულით შეგთვისებია და ყველაზე მეტად შეგყვარებია, მის მგზნებარე თვალეში ჩაუქრობელი ცეცხლი ანთია, და შენ იცი, რომ ეს ცეცხლი შენ გაგიჩალებია! მის ბაგეზე ნაზი ღიმილი კრთის და შენ იცი, რომ ეს ღიმილი მხოლოდ შენია. მძლავრად ბორგავს მისი გულმკერდი და შენ იცი, რომ ამ გულ-მკერდში მომწყვდეული პატიოსანი გული მხოლოდ შენთვის ძგერს. ის ხელში იღებს შენს გამოწვდილ ხელს და მისი გული შენს გულად გადაიქცევა, შენი სისხლი მის სისხლში აირევა და ამის შემდეგ მისი ცხოვრების გზა, რაგინდ მძიმე და

ეკლიანიც არ იყოს ის. უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე შენი სიცოცხლის გზად გადაიქცევა.

კიდევ ბევრის თქმა შეიძლებოდა ჯერ არარსებულ გულის რჩეულთან ქალწულის პირველ შეხვედრაზე, მაგრამ აქ მუსიკა შეწყდა. დამკვრელნი დაიღალნენ საყვირთა ჩაბერვისაგან, დაიქანცნენ მოცეკვავენიც. გოგონამ თვალი გაახილა და წარმტაცი ზმანება გაქრა, მაგრამ ქალწულის გულში ხომ ვერ დაისადგურებს სევდა და ურწმუნობა! მან იცის, რომ დადგება ჭამი და ვინც ახლა ის დასტოვა, მასთან სამუდამოდ მოვა.

ტაშის გრიალმა თითქოს გამოაფხიზლა მზეონა.

— ვის უკრავენ ტაშს, გოგი?—ეკითხება გოგონა.

— რასაკვირველია, ჩვენ. ჩვენ ყველაზე კარგად ვიცეკვეთ ვალსი. აბა, ახლა საჩუქარი გინდა, მზეონა?

მზეონა უკვე მოწონების ტაშით დააჯილდოვეს, წუთის წინ ცის ლაქვარდში მონავარდე მზეონას, გეფიცებით, მეტი არაფერი უნდოდა თქვენგან. ზეციდან ჩამოსულს ყოველთვის ასე როდი ხვდებიან.

— მე არავითარი საჩუქარი არ მინდა, გოგი,—გაეცინა მზეონას,—მაგრამ ნაყინს კი შევქამდი, დამცხა.

— ნაყინს? მიირთვი, რამდენიც გინდა.

მაგრამ არც ისე ადვილია ბუფეტთან მისვლა. ყველას ცხელა და ნაყინს ეტანება. „ნეტავ მარაო წამომელო,—ნანობს მზეონა,—ბებიას რჩევას თურმე ყური უნდა უგდო ხანდახან“.

ახ, რა გემრიელია ნაყინი! ცუდია, რომ ერთი ულუფის მეტს ვერ შექამ; შეუძლებელიცაა და უხერხულიც.

— გმადლობ, გიორგი. შენ ყველაზე კარგი, ყველაზე ძვირფასი ძმა ხარ.

ნუთუ?— გაელიმა გიორგის, — მაშ ყოველდღე ნაყინს გიყიდი.

მაგრამ ასე უცებ რა დაემართა გიორგის? ღიმილი ტუჩებზევე დააკვდა, ცეკვის შემდეგ აწითლებული დაწვები გაუფითრდა. გიორგიმ დაიკოს ნიდაყვზე ხელი მოუჭირა:

— მზეონა, ხედავ?

— არათერს არ ვხედავ, გიორგი, — შეშინებული ჩურჩულებს მზეონა. ვერ მიმხვდარიყო, რამ ააშფოთა და ააღელვა ძმა. ის ხომ ასეთი მშვიდი და ძლიერია.

— შენ სხვაგან იყურები! ხედავ, აი იმ ბოძთან რომ ქალიშვილი დგას? არა, თეთრში კი არა, ცისფერ კაბაში. მართალი მითხარი: მოგწონს თუ არა?

— მომწონს, — თავშეუკავებლად უპასუხა მზეონამ. — ვინ არის ის ქალიშვილი?

— ჩემი მტანჯველი, — გიორგიმ ისეთი კილოთი წარმოთქვა ეს სიტყვები, რომ მზეონას გული შეეკუმშა. საბრალო გიორგი, ჩემო კარგო ძამიკო, რა დაგემართაო — გაიფაქრა.

— მაშ რისთვისღა მოგწონს? ჰკითხა დაბნეულმა მზეონამ.

— შენ აი რკინას ჰკითხე, ანდამატისკენ რად იწევეს, მერასა მკითხავ? თვითონაც არა გამეგება.

— შენ... შენ მას მოსწონხარ? — ჰკითხა მზეონამ და შეშფოთებული თან ცდილობდა გარკვეულიყო მდგომარეობაში.

— არ ვიცი, — უპასუხა გიორგიმ და ამოიოხრა.

მზეონამ იგრძნო, რომ მზად იყო შეეძულებინა ეს

ცისფერკაბიანი ქალიშვილი. ნუთუ ქვეყანაზე არიან ისეთი ქალიშვილები, რომლებსაც შეუძლიათ გიორგი არ მოსწონდეთ? ერთი ამას დამიხედეთ, ვითომ რა ისეთი მზეთუნახავი ბრძანდება. თბილისში ათასია მისი მსგავსი. არც მაინცადამაინც გემოვნებით აცვია. ცისფერ კაბაში გამოწყობილა და თავი მოაქვს, ფიქრობდა მზეონა.

მზეონა გულში გრძნობდა, რომ უსამართლო იყო ქალიშვილის მიმართ, მაგრამ ძნელია სამართლიანად განსაჯო ის, ვინც შენს ძვირფას ძმას სტანჯავს.

— ალბათ ამაყია, — ზიზღით თქვა მზეონამ.

— არ გაბედო, გესმის! მე თვითონაც ვიცი, რომ ამაყია. დღეს ყველაფერს ვკითხავ. როგორ მირჩევ, ვკითხო?

აბა რა უნდა ეპასუხნა მზეონას? ეთქვა: თვითონაც უნდა ამაყი იყო, გოგი, არაფერიც არ ჰკითხოო. მაგრამ გიორგის ისეთი გამომეტყველება ჰქონდა, რომ სჯობდა დათანხმებოდა მას.

— თუ გინდა, ჰკითხე, გოგი...

— დიახ, დიახ... ახლავე მოველაპარაკები, დღეს ან არასოდეს...

— მე მარტო მტოვებ, გოგი? — ჰკითხა ცრემლმორეულმა მზეონამ. აი ახლა კი მას ნამდვილად სძულდა ის ცისფერკაბიანი ქალიშვილი.

— მარტო გტოვებ... — დაიბნა გიორგი. კაკმა რომ თქვას, ამაზე მას არც უფიქრია და რასაკვირველია, არც კი დაფიქრდებოდა, ისე გაიქცეოდა. კიდევ კარგი, რომ მზეონამ მოაგონა. არა, რა თქმა უნდა, დაიკოს მარტო არ დასტოვებს. აი თუ გინდა თავისტეხა! გიორ-

გის ბევრი ნაცნობი ჰყავდა, მაგრამ ისინი, ვისაც შეუძლია ანდოს დაიკო, თითქოს ჯიბრზე გაქრა. ეს ღიპიანი კაცი კი გარს გვიტრიალებს და არ გვშორდება. მაგრამ, არა, — დებს ასეთ კაცებს არ აცნობენ. ნეტავ სად გადაიკარგნენ დანარჩენი ამხანაგები? ეს არის აქ სერგოს მოჰკრა თვალი, მაგრამ ისიც გაქრა, თითქოს მიწამ ჩაყლაპაო. მეგობრებიც ამას ჰქვია; როცა დაგვირდება, სანთლითაც ვერ იპოვნი! — ფიქრობდა გიორგი.

ღრო გადის და გიორგის უკვე კიდევ ეშინია გაიხედოს იქით, სადაც ცისფერკაბიანი ქალიშვილი ეგულება. იქ რომ აღარ დაუხვდეს: „ნეტავი არ წავიდეს... ნეტავ არ წავიდეს“, — ნატრობს გიორგი.

— რევაზ! — დაიყვირა გახარებულმა გიორგიმ, — გამარჯობა, ძვირფასო!

ისინი სულ რამდენიმე საათის წინ დაშორდნენ ერთმანეთს, მაგრამ გიორგი გაკვირვებულ რევაზს ხელს ართმევს ისე, როგორც ღიდი ხნის უნახავს.

— აი, გაიცანი ჩემი დაიკო. ეს კი რევაზ შამათავაა. ჩვენი საამქროს მშენებელი და სიამაყე. გახსოვს, მზეონა, მე რომ გიამბე რევაზზე?

მზეონას არასდროს არაფერი სმენია რევაზ შამათავაზე, მაგრამ ეტყობა, ახლა გიორგის ყველაფერი დაავიწყდა. ერთს ლაპარაკობს და სხვას ფიქრობს: რაღაც დაფანტულად იცქირება. კაცს ხელს ართმევს, თვითონ კი განზე იხედება. აღარც მზეონა არსებობს მისთვის... თითქოს აქ არც იდგეს.

გიორგიმ კიდევ რაღაც ილაპარაკა რევაზზე, ხუმრო-

ბაც სცადა, მაგრამ არ გამოუვიდა, დამნაშავესავით გაი-
ლიმა და ბოდისი ითხოვა:

— მე ცოტა ხნით დაგტოვებ, მზეონა. რევაზი კარ-
გი ბიჭია. არ მოგაწყენს.

5

მზეონა არც კი უმზერს მას, ვისთანაც ძმამ დასტო-
ვა. მთელი მისი ყურადღება გიორგისკენ არის მიპყრო-
ბილი, აი, თურმე როგორი ყოფილა შეყვარებული ადა-
ზიანი შესაშურიც არაფერია. თურმე ძალიან მოსაწყენი
ყოფილა, როდესაც შეყვარებულს შორიდან უთვალ-
თვალეზ.

მზეონა ძმას თვალს არ აშორებდა: „გაშალე ფრთე-
ბი, გიორგი! ამაყი და გონიერი იყავი, ძმაო, გესმის!
არასდროს არ დაიმცირო თავი იმ უცხო ქალის წინა-
შე!“— ფიქრით ეგედრებოდა ძმას მზეონა. როგორც
ჩანს, გიორგის გული ვერ გრძნობდა დის მოწოდებას,
მაგრამ აქ უკვე ვერას გააწყობ, ძვირფასო მზეონა!

გიორგი ცისფერკაბიან ქალიშვილს მიუახლოვდა,
მიესალმა, რაღაც უთხრა, ქალიშვილს გაეცინა. მშვიდად
და თამაზად, დიასახლისივით ხელკავი გამოსდო მის ძმას
და საღლაც წაიყვანა... ალბათ ბალში. ეჰ, მზეონამ, რო-
გორც ჩანს, ამასაც უნდა გაუძლოს. დადექ და უყურე
როგორ მიჰყავს ვიღაც უცხო, უსიამოვნო ქალიშვილს
შენი ძმა. უნდა მოითმინო, რას იზამ... ალბათ ასეთია
ცხოვრება.

მზეონამ პირველად შეხედა იმ ახალგაზრდას, ვისთა-

ნაც ძმამ დასტოვა) არა უშავს რა -- კარგი ქაბუკია! გიორგიზე ორი გოჯით მაღალი იქნება, მხარ ბეჭი მოკი-
დავეს მიუგავს. თუმცა სახე სრულიად ბავშვური აქვს.
ეტყობა. ჯერ სახე არ გაუპარსავს. ან რა ვაჟკაცის სა-
ქმეა ასეთი ხშირი და გრძელი წამწამები?..

მზეონამ წამწამებს შეხედა და უცებ ახალგაზრდა ვაჟს
წაბლისფერ მკაცრ თვალეში ჩახედა. გაიფიქრა: მე მას
არ მოეწონვარ. მოწყენილია და ფიქრობს, როგორ გა-
მეჭკესო... მაგრამ ვერ მივართვი? ჯერ გავაწვალე და
შემდეგ იეტყვი: მშვიდობით! გავაწვალე? რატომ უნდა
გავაწვალო? აბა, ცისფერკაბიანი ქალიშვილი! აბა, ის
რატომ აწვალებს ჩემს ძმას?..

-- რა უნდა ვაკეთოთ ახლა? — ჰკითხა მზეონამ.

ეს ალბათ გამოწვევის კილოთი უთხრა. მაგრამ რე-
ვაზს ეპეი არ ეპარება თავის ახალ ნაცნობის ვერაგ გან-
ზრახვებში და მხრებს იჩეჩს.

— თქვენ ალბათ ცეკვავეთ? — კვლავ ჰკითხა მზეონამ.
რევაზმა თავი დაუქნია.

— ლაპარაკი იცით?

საათში მხოლოდ ათ სიტყვას ვამბობ.

„ერთი ამას დამიხედეთ, რა უკარებაა!“ — გაიფიქრა
გოგონამ.

--- მიაშბეთ საინტერესო რამ.

— აი სიტყვებს დავაგროვებ და გიამბობთ. დამიცდით?

— სრულიადაც არ მინდა მოწყენა, სჯობია ვიცეკვოთ.

— როგორც გნებავთ.

ორკესტრმა „პოლკა“ დაუკრა. მზეონას მოსწონს ეს
ცეკვა; მხიარული, აღფრთოვანებული, მგზნებარე, მაგ-

რამ რა საშინლად ცეკვავს ეს რევაზი! ცეკვის მაგიერ თითქოს უსიამოვნო, უინტერესო საქმეს ასრულებსო. ეს რა წამებაა! იქნებ საერთოდ კარგი კაცია, მაგრამ მასთან მეგობრობა შეუძლებელია. ისე მოგწყინდება, რომ სულს დაღვევ.

გეტყობათ, ცეკვის ცუდი მასწავლებელი გყოლიათ.

— შეიძლება, — დაეთანხმა რევაზი.

— არ გინდათ ცეკვა?

— რატომაც არა...

— მე კი არ მინდა.

როგორც გნებავთ.

ისინი წრიდან ერთმანეთის უკმაყოფილონი გამოვიდნენ. მეჯლისის გამრიგებელი სტუმრებს სთავაზობს ნომრებს „ფოსტის“ სათამაშოდ. მზეონამ ამოირჩია ოთხკუთხა კარტონი, რომელზეც ეწერა „17“ — რამდენი წლისაც თვითონ იყო. რევაზმა რატომღაც ოცდაცამეტი ნომერი აიღო.

— უფრო ხილდით, თქვენ ოცდაცამეტი უბედურება მოგელით.

დასაწყისისათვის ერთიც მეყოფა, — გაიღიმა რევაზმა.

„აი თურმე რაში ყოფილა საქმე! — გაუელვა მზეონას, — მე ამისთვის უბედურება ვყოფილვარ. რას იზამ, მოითქინე და ეწამე, შე ყოყლოჩინა, შენა“...

კედელთან მდგარ სავარძელში დასხდნენ და დიდხანს სდუმდნენ. მობეზრებოდან ერთმანეთი და ორივე ნატრობდა, როგორმე ჩქარა მოსულიყო გიორგი და დაეშორებინა ისინი.

წერილებით დატვირთულმა თმახუქუკა ბიქუნამ, „ფოსტალიონმა“, ორჯერ ჩაუარა მათ.

ჩვენ არ გვწერენ? ჰკითხა მზეონამ. მას უნდა ვისწეს გამოვლაპარაკოს, აბა მთელი საღამო მუნჯივით ხომ არ იჯდება!

მაგრამ ფოსტალიონს სალაპარაკოდ არ სცალია. იგი მოკლედ უპასუხებს მზეონას, როგორც ეს ყველა ფოსტალიონმა იცის:

გწერენ, მაგრამ ჯერ არ გზავნიან.

„მწერენ!.. არავეინაც არა მწერს, აქ მე არავეის არ ვესაქიროები“, — ფიქრობს მზეონა. მზეონას უკვე აღარ სჯერა ლამაზი ზღაპრისა.

— აი თქვენი წერილი, შორიდანვე უყვირის ფოსტალიონი და სამკუთხედად დაქეცილ ბარათს მოაფრიალებს.

წინდაწინ თურმე არ უნდა იდარდო! როგორც ჩანს, ვილაც მაინც ფიქრობდა მზეონაზე.

მზეონამ გაიწია წერილისაკენ, მაგრამ ფოსტალიონმა ზრდილობიანად აიცილა მისი ხელი.

— ბოდიში, ეს წერილი ოცდამეცამეტე ნომრისაა.

„ოცდაცამეტი უბედურება“ მოაგონდა მზეონას თავისი მწარე ხუმრობა და ისე იგრძნო თავი, თითქოს ოცდაცამეტი უბედურება მას დასტყდომოდა, რატომ? მას ხომ არ ჩაუდენია და არც ვისმესთვის უსურვებია ბოროტება?

რევაზმა წერილი არ წაიკითხა, დაკმუჯნა და ჯიბეში ჩაიდო. ამ მოქმედებამ სულ დააბნია მზეონა. „ყოყლოჩინა, ნამდვილი ყოყლოჩინა. ვითომ თავაზიანობს“, —

უსიამოვნოდ გაიფიქრა მან. უცებ მზეონას შოუნდა მთელი ეს ფოსტა, რაც ამ მომაბეზრებელ მეჯლისზე დაგროვდა, მხოლოდ მას მიეღო. აბა, მაშინ ნახავდა, რა გუნებაზეც დადგებოდა რევაზი, მაგრამ ქვეყნად სასწაულები არ ხდება, და განსაკუთრებით, სასწაულს ვერ მოახდენს ისეთი უშნო გოგო, როგორიც მე ვარ, ფიქრობდა ის.

ასე განწყობილ მზეონას აღარც კი ესიამოვნა, როდესაც ფოსტალიონმა სამი ბარათი ერთად მიუტანა. ერთი ბარათი საშანელი სულელური იყო, — ათი კითხვის ნიშანი და უაპრაფი წერტილი, თითქოს ბუზების ნაკვალევიაო. მზეონამ ბარათი ხმამაღლა წაიკითხა. რატომღაც მას უნდოდა რევაზისათვის რითიმე ეწყენინებინა.

— სასაცილოა, არა? — შეეკითხა იგი და გაეცინა.

მაგრამ რევაზს არც კი გაელიმა.

— რაღაც სისულელეა, — თქვა მან და მზეონაც გაჩუმდა. მართლად რა საჭიროა სიცილი, თუ სასაცილო არაფერია.

მეორე ბარათი კი ხმამაღლა აღარ წაიკითხა მზეონამ. ოჯახის საიდუმლოება დაიცვა, ბარათში გიორგი აღფრთოვანებით სწერდა ცისფერკაბიან ქალიშვილზე. რა ბედი აქვს ზოგს. მართლაცდა, ცისფერ კაბაში გამოწყობილი ის საძაგელი გოგო ამ სიტყვების ღირსი სულაც არ იყო. როდესაც მესამე ბარათი გადაიკითხა, მზეონამ გამარჯვებული სახით გადახედა რევაზს. ეს ბარათი პირადად მას ეკუთვნოდა.

„მე მინდა თქვენი გაცნობა, მაგრამ არ ვიცი, შესა-

ძლებელია თუ არა. ვერ ვბედავ საცუკვალოდ თქვენს გამოწვევას, უარი რომ მითხრათ? შემძლია იმედი ვიქონო, რომ თანახმა იქნებით? თუ თანახმა ხართ, თავი დააქნიეთ და მე მოვალ“.

თანახმა იქნება თუ არა! ღმერთო ჩემო, რა თქმა უნდა, თანახმა იქნება! პირდაპირ აღარ შეუძლია ჯდომა ამ გაუცინარ ჭაბუკთან, რომლის გულგრილობამ ლამის გაჰყინოს. გოგონას არც კი შეუხედავს რევაზისათვის, ისე დააქნია თავი თანხმობის ნიშნად.

6

და აი სწორედ ამ დროს ზღაპრისა თუ სიზმრის მსგავსი რამ მოხდა. ორკესტრმა დაუკრა ვალსის შესავალი და მუსიკის პირველსავე აკორდზე მის წინ წარმოსდგა არტილერიის ახალგაზრდა ლეიტენანტი. ეს ისე სწრაფად და მოულოდნელად მოხდა, გეგონებოდათ, ოფიცერი ან იატაკიდან ამოძვრა ანდა ციდან ჩამოეშვაო; უფრო კი მგონი ციდან ჩამოეშვა. რადგან მზეონამ უცებ თვალის კი მოხუჭა, ისე ელვარებდა და ბრწყინავდა ლეიტენანტი. ბრწყინავდა მისი დეზებიანი კრიალა ჩექმები, გაქათქათებულ კიტელზე დაბნეული ბრჭყვიალა ღილები, მოოქრული სამხრეები და მკერდზე—ვერცხლის მედალი. მაგრამ ყველაზე ძლიერ ბრწყინავდნენ ლეიტენანტის თვალები, როდესაც ისინი განცვიფრებულ გოგონას შეეფეთნენ. მზეონამ ვერ აიტანა ეს მზერა და დაბნეულმა თავი დახარა. ნუთუ ეს გაბრწყინებული ლეიტენანტი მასთან მოვიდა? არა, ეს ყოვ-

3. ე. წიგინი

ლად შეუძლებელია. აქ რალაც გაუგებრობაა. ხოლო ამ ფიქრთა უკუმყრელმა გულმა უჩურჩულა: არა, აქ არ არის შეცდომა, მხოლოდ შენთან მოვიდა ის, მხოლოდ შენთან და შენი გულისთვის, და შენც უნდა იცეკვო მასთან. შენ ხომ არაფერი გსურს უფრო ძლიერად, ვიდრე მასთან ყოფნა, მასთან დარჩენა. აბა ვის ძალუძს წინ აღუდგეს ქალწულის გულს ხმას, რომელიც კარნახობს და ბრძანებლობს ისე, თითქოს უკვე იცის, რაც ჯერ ქვეყნად არავინ უწყის.

— ნებას მომცემთ?—ოღნავ თავს ხრის ოფიცერი და ეკითხება რევაზს.

— მე მეკითხებით?—გაიოცა რევაზმა.

ოფიცერმა კვლავ თავი დახარა. რევაზმა მხრები აიჩჩა.

— თუ ამას სურს, იცეკვოს.

„რა ხეპრეა,—აღშფოთდა მზეონა,—თავაზიანი კაცი არასდროს არ იტყვის, თუ ამას სურსო, ვითომ სახელი არ მერქვას“.

მზეონა წამოდგა, ოღნავ შემკრთალმა, თითქოს ეშინია, არ დაეწვასო, ლეიტენანტს ბრჭყვიალა სამხრეზე დაადო ხელი. ოფიცერი ლაშაზად და მსუბუქად ცეკვავს და ვალსიც ისე კარგია, მზეონას საყვარელი ვალსი. მაგრამ ის გრძნობა, რაც დღეს პირველი ცეკვის დროს განიცადა, აღარ გამეორებულა. მუსიკამ თითქოს ფრთა შეასხა მზეონას: აი, საცაა აიტაცებს და შორს, შორს გააფრენს მას, მაგრამ ლეიტენანტი მუსიკაზე უფრო ძლიერია. არ უშვებს მზეონას. გოგონა ამჟამად მხოლოდ ლეიტენანტზე ფიქრობს და სურს მხოლოდ მას შეჰყუ-

რებდეს. ნეტავ ვინ არის და რისთვის სწადია მისი გაცნობა? ან იქნებ ეს ხუმრობა იყო?

მზეონამ ჩუმად აათვალთქრა ოფიცერი. რატომღაც ეცნო მისი სახე. ეს სახე მას სიზმარშიც არ მოლანდებია, მაგრამ მაინც ნაცნობი სახე აქვს. ძალიან ნაცნობი.

— მე მგონი, რომ გიცნობთ,— გაუბედავად უთხრა მზეონამ.

— დიდი ხანია, რაც მიცნობთ,— დაუდასტურა ლეიტენანტმა.— მეც, მზეონა, თქვენ დიდი ხანია გიცნობთ...

— თქვენ ვასო არა ხართ?— წამოიძახა გაკვირვებულმა მზეონამ.— უწინ ჩვენ ერთ ქუჩაზე ვცხოვრობდით.

— დიახ, სწორედ ასე იყო.

— რატომ მაშინვე არ მითხარით?

— იმედი მქონდა, რომ თვითონ მიცნობდით.

— აბა როგორ უნდა მეცნეთ... მაშინ თქვენ მოკლე შარვალში დარბოდით,— დაბნეული მზეონა წუთით დაჩუმდა: ეს რა სისულელე წამომცდა, ეწყინებო, გაიფიქრა.

მაგრამ ლეიტენანტს არ სწყენია. პირიქით, კეთილმა ღიმილმა გადაურბინა სახეზე და მზეონას ფიქრი დაამთავრა:

— ახლა კი ოფიცრის ბრიჯი და დეზებიანი ჩექმა მაცვია.

— დეზები... ყველაზე სასაცილო სწორედ ეს დეზებია,— გაეცინა მზეონას.

— ყველაზე სასაცილო? რატომ?— კვლავ ღიმილით ჰკითხა ვასომ.

— რამდენადაც მახსოვს, თქვენ ნუდამ ფეხშიშველი დარბოდით.

აა, — შუბლი შეიკმუხნა ლეიტენანტმა, მაგრამ მზეონა როდი ამჩნევდა, რომ ლეიტენანტს მისი სიტყვები არ ეჭაშნიკებოდა. მას ეცინებოდა, როდესაც ერთმანეთს უდარებდა სრულიად განსხვავებულ ორ ადამიანს ბრწყინვალე ლეიტენანტსა და ქალაქის განაპირას მცხოვრებ ფეხშიშველა ბიჭუნას, სულ რომ ემტერებოდა და გასაქანს არ აძლევდა მზეონას.

— აი მესმის შეხვედრა, — თქვა მზეონამ, — მოგონებისაც კი მეშინია, რამდენჯერ გიწვალებივართ. ყოველდღე მუჯლუგუნები, ფეხის წამოდება, ჩქმეტა, საკვირველია, ან კი როგორ გამეზარდა ნაწნავეები, მაშინ თქვენ განსაკუთრებით არ მოგწონდათ ჩემი თმა.

— არ ღირს წარსულის მოგონება, — უპასუხა დაბნეულმა ლეიტენანტმა.

— რატომაც არ ღირს, — აღიზიანებს მზეონა, — ძალიან კარგი მოსაგონარია. მე მხოლოდ მწყინს, რომ რამდენიმე ჩალურჯებული ადგილი არ დამრჩა ტანზე, ასე ვთქვათ სამულამო სახსოვრად.

ვასოს ნამდვილად გაუფუჟდა ხასიათი. მზეონას კი უხაროდა. სწორედ ამას ჰქვია შურისძიება!

— მე დამნაშავე ვარ თქვენ წინაშე, — ჩუმი ხმით წარმოთქვა ვასომ, — მაგრამ ისიც მოიგონეთ, თუ ჩემი ბოროტებანი რა ერთბაშად შეწყდა...

— მახსოვს... როგორ შეიძლება არ მახსოვდეს. ჩემდა სასიამოვნოდ ერთ მშვენიერ დღეს თქვენ გაქრით. ალბათ სხვაგან გადახვედით.

— ო, არა, არსადაც არ გადავსულვარ. მე მხოლოდ თქვენდამი შევიცვალე განწყობილება.

არ მესმის.

— ახლავე გაიგებთ. გახსოვთ ერთხელ რადიოში რომ ლაპარაკობდნენ თქვენი მამის საფრონტო გმირობის შესახებ?..

— რასაკვირველია, მახსოვს, მაგრამ ეს ამბავი აქ რა შუაშია...

— იმ შუაშია, რომ შემრცხვა... ნართლა შემრცხვა... კაცი ფრონტზეა და მის შვილს კი როგორ ვაწვალებ მეთქი. და იმ დღიდან გადავწყვიტე... აბა, როგორ გითხრათ... გადავწყვიტე ჩემი მფარველობის ქვეშ ამეყვანეთ.

— აი, თურმე რაში ყოფილა საქმე!—ესეც გაუკვირდა მზეონას. მაგრამ, უცებ ეს რა მოხდა! რატომ ჩამოიქცა ეს ჭერი ჭალიანად, იატაკიც დატრიალდა და ფეხქვეშ გაუსხლტა! ლეიტენანტის ღონიერმა ხელმა დროზე შეაკაგა მზეონა.

— რა დაგემართათ? ცუდად გახდით?

— თვითონაც არ ვიცი. ალბათ ძალიან სწრაფად ვტრიალებდით და სულ ერთ მხარეს... მოდით, ახლა მეორე მხარეს დავტრიალდეთ. ვიცეკვოთ, ვიცეკვოთ... თავბრუ აღარ მესხმის. თქვენ კი მიაშბეთ... მიაშბეთ, როგორ მფარველობდით...

— რალა გაიმბოთ! მგონი ყველაფერი გითხარით!

— მაგრამ მე გთხოვთ, ძალიან გთხოვთ... მე ხომ არაფერი არ ვიცი.

— გემორჩილებით, მაგრამ გარწმუნებთ, რომ შაინც-დამაინც საინტერესო არაფერია. როცა თქვენ სკოლაში მიდიოდით, მე უჩუმრად მიგაცილებდით და მღეთის ქუჩის ბიჭებისაგან გიცავდით.

— ის ბიჭები ყველაზე დიდი შტრები იყვნენ ჩემი.

— თქვენ მათ მუდამ აღიზიანებდით,—გაიცინა ლეიტენანტმა.

— ვაღიზიანებდი?

— და მერე როგორ! რა უღმერთოდ აღიზიანებდით!

— ახლა მომაგონდა, მგონი რალაცეებს ვეუბნებოდი.

— ეუბნებოდით, ეუბნებოდით და მერე როგორ აცოფებდით. ერთხელ მათ გადაწყვიტეს დაგხვედროდნენ და მაგრად ეცემეთ. მე ეს გავიგე... და ბრძოლა ჩემ თავზე მივიღე...

— შემდეგ? რა მოხდა შემდეგ?—ჰკითხა აღელვებულმა მზეონამ. თითქოს ეს ანბავი აგერ ახლა მოხდა და არა დიდი ხნის წინათო.

— მაშინ მე მაგრად მიმბეგვეს.

— მერწმუნეთ, მე რომ მცოდნოდა...

— მაგრამ ეს არაფერი,—დააშვიდა ლეიტენანტმა.— იმ დღესვე ჩვენი უბნის ბიჭებისაგან მებრძოლი რაზმი შევადგინეთ და მლეთის ქუჩის ბიჭებს კუდით ქვა ვასროლინეთ. გეფიცებით, ეს შესანიშნავი რაზმი იყო. ჩვენ შესანიშნავად გიცავდით ყველა უსიამოვნებისაგან. აბა მოიგონეთ გეოგრაფიის წიგნის ამბავი.

— არაფერი მახსოვს.

— ნუთუ არ გახსოვთ? თქვენ წიგნი არ გქონდათ, გაკვეთილი ვერ ისწავლეთ და ორიანს მიიღებდით, წიგნი ღამე საიდუმლო ბარათით შემოგიგდეს.

— თქვენ იყავით?

— ჩვენ.

— შეშაც ჩუმად ლამე თქვენ დააპეთ?

— ჩვენ.

— წყალიც თქვენ მოგქონდათ, როდესაც წყალსადენი გაფუჭდა?

ისიც ჩვენ მოგვექონდა.

— ჩვენ კი ვფიქრობდით... ვფიქრობდით და არაფერი გვესმოდა და გვიკვირდა. ოჰ, როგორ მინდა ყველა ამ სიკეთისათვის გადაგკოცნოთ.

მზისაგან დამწვარ ლოყებზე ლეიტენანტს ალ¹ური აედინა. როგორც ეტყობოდა, ამ წარსულ საგმირო დამსახურებათა ჯილდოს ის დიდი სიამოვნებით მიიღებდა. მზეონაც გაწითლდა. რასაკვირველია, ის ახლა ლეიტენანტს არ გადაკოცნიდა, მაგრამ იმ ფეხშიშველა ბიკუნას კი მართლა სიამოვნებით აკოცებდა...

— ალბათ ძალიან სასიამოვნოა ვისმეს იცავდე, — ძლივს დასძლია უხერხულობა დაბნეულმა მზეონამ.

— დიახ, ეს ძალიან სასიხარულოა, — დაუდასტურა ვასომ.

— ალბათ მაშინ გადაწყვიტეთ, რომ სამხედრო გამხდარიყავით?

— მგონი მაშინ.

მზეონას ეწყინა, ცეკვა რომ დამთავრდა. მერედა რა საინტერესო საუბარი ჰქონდა და რა უჩვეულო შეხვედრა.

— კიდევ ვიცეკვებთ? — ჰკითხა ლეიტენანტმა.

— რა თქმა უნდა, — მზეონას არ უნდოდა ლეიტენანტის მოშორება, მაგრამ მან იგი რევაზს მიუყვანა, უხმოდ თავი დახარა და ისე განშორდა, თითქოს ისა და

მზეონა უცნობნი ყოფილიყვნენ ერთმანეთისთვის. მაგრამ ისინი ხომ არ იყვნენ უცხონი! რა თქმა უნდა, არა! მაშ რატომ წავიდა?

მზეონამ უცებ მოისაზრა: ვასოს ალბათ რევაზი მისი მახლობელი მეგობარი ჰგონია. ოხ, რა ჭირად გადამეკიდა ეს რევაზი!

ცეკვას ცეკვა მოსდევს. მზეონა ელის, რომ აი, სადაცაა ვასო კიდევ მოვა, მაგრამ ის არც მოსულა მზეონასთან და არც სხვასთან უცეკვია. იქნებ მზეონამაც უარი თქვას ცეკვაზე. მაგრამ უარის თქმა ძნელია. მზეონას განუწყვეტლივ იწვევენ მხიარული და ლამაზი ქაბუკები. არასდროს ის ასე მხიარული არ ყოფილა.

— რატომ არ ცეკვავთ?— მიმართა მზეონამ რევაზს, რომელიც სავარძელს მიჰკვროდა და მოთმინებით ელოდა.

— სიბერის ბრალია, — მიუგო რევაზმა.

— რას იზამ! უწვერულვაშო მოხუცებსაც შეხვდება კაცი, — უპასუხა მზეონამ. ან კი რა ესაქმებოდა მას რევაზთან! ვისაც როგორ სურს, ისე ერთობა. რაც შეეხება მზეონას, მას მხიარულება სურს და მზადაა დილამდე იცეკვოს, მაგრამ ნარნარი მაზურკის შემდეგ როდესაც მზეონა უსიამოვნო სავარძელს დაუბრუნდა, რევაზი წამოდგა, გოგონას საათზე მიუთითა და განუცხადა:

უკვე თერთმეტია, უნდა წავიდე.

— მშვიდობით, ამხანაგო რევაზ, — მხიარულად მიუგო გოგონამ და ხელი გაუწოდა.

რევაზმა უარის ნიშნად თავი გააქნია.

— თქვენ ჩემთან ერთად უნდა წამოხვიდეთ.

— თქვენთან ერთად? გაოცდა მზეონა.

გიორგიმ მთხოვა, რომ სახლამდე მიგაცილოთ.

— ეს თქვენ მოიგონეთ, გიორგი ამას როგორ იტყობა!

რევაზი გაფიქრდა.

— მე... იცით, რა გითხრათ! გაბრაზდა რევაზი. მაგრამ თაჭი შეიკავა და უკვე დამშვიდებულმა განაგრძო:— როდესაც ცეკვავდით, გიორგი ჩემთან მოვიდა და მთხოვა. შეგიძლიათ ჰკითხოთ, თუ არ გჯერათ.

მზეონა მიხვდა: როგორც არ უნდა სდომოდა აქ დარჩენა, სხვა გზა არ ჰქონდა. ის ხომ ყოველთვის უჯერებდა ძმას.

— ჯერ ხომ აღრეა, თქვენც ხვალ დასვენების დღე გაქვთ.

— დილიდანვე ახალგაზრდების კვირეული გვეწყება. ბოდიშს ვიხდი, მაგრამ უნდა წავიდე.

— რაკი ასეა, წავიდეთ, ამოოხვრით დაეთანხმა მზეონა. მაგრამ ამ დროს ღირიყორმა პატარა ჯოხი ზევით ასწია და მუსიკოსებმაც საყვირები აახმიანეს. სწორედ ამ დროს ხალხს გამოეყო ლეიტენანტი ქორქია და დეზების წკარუნით მზეონასაკენ წამოვიდა. აი ახლა ის ცეკვაში გამოიწვევს მზეონას!.. მერედა, როგორ ელოდა ამ მომენტს გოგონა. ნუთუ ახლა უნდა დასტოვოს ეს სალამო და უნდა წავიდეს?

— მე გთხოვთ...— შეევედრა რევაზს მზეონა და შეეცადა მისთვის თვალეებში ჩაეხედა, მაგრამ ვერ შესძლო, რადგან ვაჟის თვალეებს გრძელი და ხშირი წამწამები

ჟერავდა, — ძალიან გთხოვთ, ათი წუთი პადროვოცა...
მხოლოდ ერთხელ ვიცეკვებ.

— კარგი, — უკმაყოფილოდ უპასუხა რევაზმა
ეხ, რა მოსაწყენი, რა უგემური ვალსია.

— მოულოდნელად შევხვდით და ისევ მოულოდნე-
ლად ვმორღებით ერთმანეთს, — ნაღვლიანად უთხრა
ვასომ.

— არა, ჩვენ კიდევ შევხვდებით, — არწმუნებს მზეო-
ნა, მაგრამ არ ეუბნება სად და როდის შევხვდებიან ერთ-
მანეთს; თუმცა ვასოს არც უკითხავს. ამის შესახებ არ
ეკითხებიან ხოლმე.

— შეიძლება სახლამდის გაგაცილოთ?

— არა, — ამოიოხრა მზეონამ და საჩქაროდ აუხსნა,
თუ რატომ არ შეიძლებოდა მისი გაცილება, მას უნდა
გაიგოს, ვასოს სჯერა თუ არა მისი. ვასო ისეთი მოწყე-
ნილია... — ნახვამდის, — უთხრა ვასოს მზეონამ.

— მაშ, ნახვამდის? — ჰკითხა ვასომ.

— დიახ, ნახვამდის.

— გმადლობთ, უპასუხა ლეიტენანტმა და ისე გაუ-
ღიმა, თითქოს დიდი ხნის ნანატრი აუხსრულდაო.

მზეონა და რევაზი უხმოდ მიდიოდნენ ქუჩაში. —
„თითქო ტუსალი ვიყო და ცხენოსანი რაზმი მომაცი-
ლებდეს“, — ნაღვლიანად ფიქრობდა მზეონა. ის უკმაყო-
ფილო იყო რევაზზე. სალამო გაუფუჟა, ამას არასდროს

არ აპატიებს. ძმაზეც უკმაყოფილოა, იმ ცისფერკაბიას ქალიშვილზეც, როგელხაც ყველაზე მეტი ბრალი მიუძღვის იმაში, რომ მზეონა ძალით წამოიყვანეს მეჯლისიდან: მაგრამ თბილისის ღამე ისე მომხიბლავია, რომ არაფერი დაგიკარგავს, ძვირფასო გოგონა! აბა ერთი გახედე, რა ციმციმა ნათურებით გეგებება თბილისი.

...ქარხნის კლუბი მალლობზეა გაშენებული, და როდესაც ახალგაზრდები ქუჩაში გამოდიან, ხავერდით რბილი ცა ისე ახლო ეჩვენებათ, თითქოს მსხვილი კაშკაშა ვარსკვლავები თავს დაჰნათიან, და თუ მოისურვეს, მოსწყვეტენ კიდევ. ქვემოთ კი გადაშლილია ჯერ კიდევ ფხიზელი ქალაქი. ელექტრონის ვარსკვლავები ისე ბრწყინავენ, თითქოს ცა ჩამოწეულა დედამიწის შესამკობად და ადამიანთა სასიხარულოდო.

ასეთი ცის ქვეშ და ასეთ ქალაქში ქალიშვილის დარდი მალე იფანტება!

— სანაპიროზე ჩავიდეთ, იქიდან უფრო ახლოა, — უთხრა რევაზმა.

— ჩემთვის სულ ერთია.

სანაპიროზე არაფერ არის. ძირს, გრანიტში ჩასმული მტკვარი უკმაყოფილოდ მიაქანებს ტალღებს.

— რა ძალა მოუკრებია მტკვარს, — თქვა რევაზმა, — გინდათ, გადავიხედოთ?

მოაჯირზე დაყრდნობილნი წყალს ჩასცქერიან.

ზღვის ჰაერს გრძნობთ? — ჰკითხა მზეონამ.

— ალბათ კასპიის ზღვიდან უბერავს ქარი.

— რა ჩქარა მირბის მტკვარი! შეხეთ, ცაზე რამდენი ვარსკვლავია და არც ერთის ანარეკლი არ არის წყალში.

— საერთოდ ვარსკვლავები წყალში არ ირეკლებიან.

— არაფერიც. მე წამიკითხავს... მხოლოდ არ მახსოვს ვის ლექსებში. ამ ცოტა ხნის წინათ წავიკითხე.

— პოეტები სილამაზისათვის რას არ მოიგონებენ. აბა, თქვენ თვითონ შეამოწმეთ.

მაგრამ მზეონაც არ უთმობს:

— არა, არა, ნუ მეკამათებით, რევაზ. ვარსკვლავები, რასაკვირველია, წყალში ირეკლებიან. იმასაც ამბობენ: თავი რომ გადასწიო და ცას შეხედო, თვალებშიც კი ჩნდება ანარეკლი.

— არიან ვარსკვლავებივით მოციმციმე თვალებიც.

— არიან ხოლმე, — დაეთანხმა მზეონა. — აი ჩემს ამხანაგს ციცინოს დიდი შავი თვალები აქვს, ვარსკვლავებივით უბრწყინავს. მე ძალიან მიყვარს შავი თვალები. თქვენ?

— ფერი არაფერ შუაშია.

— მე კი სამწუხაროდ ცისფერი თვალები მაქვს. ნამდვილი ცისფერი.

რევაზი სდუმდა.

— იცით, მე რათა მაქვს ასეთი ცისფერი თვალები? — განაგრძო მზეონამ, მას მოსწონდა ეს საუბარი. თურმე რევაზი არც ისეთი მოსაწყენი ყოფილა, როგორც ჩანდა. — მამის მხრივ ჩემი წინაპრები მთიულები ყოფილან, იმათ მუდამ ცისფერ მთებში უცხოვრიათ. გესმით, ცისფერი ცის ქვეშ, ცისფერ თოვლსა და ყინულში.

— ლამაზია, — უბასუხა რევაზმა, — მაგრამ არცთუ მთლიანად მართალია.

— როგორ ფუ მართალი არ არის?

იმიტომ, რომ თქვენ ლურჯი თვალები გაქვთ.

— რას აზრობთ?!

— სწორედ ლურჯი თვალები გაქვს.

— საიდან იცით?

— დავინახე.

აი თურმე რაში ყოფილა საქმე. თვალებშიც კი მოუსწრია ჩახედვა. მაშ რატომ ეგონა მზუნას, რომ რევანში არც კი უყუებდა მას?

— თქვენ როგორი თვალები მოგწონთ: ცისფერი თუ ლურჯი?

— ლურჯი.

მზეონა ტყუილად ჯავრობდა რევანზე, განა შეიძლება უკმაყოფილო იყო ადამიანზე, რომელსაც შენი თვალები მოსწონს?

— წავიდეთ. თქვენ ხომ აღრე უნდა ადგეთ,—მეგობრულად უთხრა მზეონამ.

— ჰო, წავიდეთ,—არცთუ ისე სიამოვნებით დაეთანხმა რევანში.

ისინი ნელა მიდიოდნენ ამ მღუმარე ღამით ცარიელ სანაპიროზე, მოუსვენარი მტკვრის დუდუნს უსმენდნენ და ვარსკვლავიანი ცით სტკებოდნენ.

რევანმა უამბო, თუ რვა კლასის დამთავრების შემდეგ როგორ მივიდა ქარხანაში და როგორ დაეხმარა მას გიორგი.

— თქვენი ძმა გამოცდილია. მასთან ძალიან საინტერესოა მუშაობა.

— ეს ყველაფერი კარგი,—მიუგო მზეონამ,—მაგრამ სწავლისთვის თავი არ უნდა დაგენებებინათ.

— მეც ასე მინდოდა, მაგრამ არა უშავს. ამ შემოდგომაზე სალამოს სკოლაში შევალ.

— ეს კი ჰკვიანური იქნება... — ღიმილით მოუწონა მზეონამ. ის გრძნობდა, რომ რევაზის მომავლისადმი დიდ ინტერესს იჩენდა. — სკოლას რომ დაამთავრებთ, შემდეგ ინსტიტუტში შედით.

— ვნახოთ. შეიძლება ინსტიტუტშიც შევიდე, მაგრამ მე ჯერ ქარხნიდან წასვლა არ მინდა.

— გაგიტაცათ?

— გამიტაცა.

— მე კი აქამდის არაფერი გადამიწყვეტია. წინათ თითქმის ყოველთვის ვიცოდდი, რაც მინდოდა. მეშვიდე კლასში გეოლოგობაზე ვოცნებობდი. მერვეში ასტრონომია შემეყვარდა. მეთერთმეტეში გადავედი და ჯერაც ვერ გადამიწყვეტია, სად შევიდე...

— დრო მოვა და გადაწყვეტთ.

— ასე გგონიათ?

— დარწმუნებული ვარ, — მიუგო რევაზმა, — აი, მოვედით კიდეც, — აშკარა გულისტკივილით დაუმატა მან.

— რა ჩქარა მოვედით, — გულწრფელად გაოცდა მზეონა, — ვერც კი შევამჩნიე, როგორ გავიარეთ გზა.

— მართლა, ისე გაერთეთ?

— მართლა.

— ეგებ კიდევ გაგვესეირნა? — მოკრძალებით უთხრა რევაზმა.

მზეონას თვითონაც არ უნდოდა შინ წასვლა, მაგრამ კუთხეში მდგარი საათი მიუთითებდა, რომ თორმეტს ოცი წუთი აკლდა.

— გვიანაა, სხვა დროს ვისეირნოთ.

— თქვენ... თქვენ ამას სერიოზულად ამბობთ? — ჰკითხა რევაზმა.

— მერე რა? სავსებით სერიოზულად ვამბობ.

— მაშ გმადლობთ, დიდად გმადლობთ,— მიუგო გახარებულმა რევაზმა. და მზეონას ხელი მაგრად ჩამოართვა.— საწყენია, რომ ჩვენს ქარხანაში არ მუშაობთ, ერთმანეთს კვირეულზე შევხვდებოდით, ჩვენ მუდამ მხიარულ დროს ვატარებთ ხოლმე.

— რას აკეთებთ?

— ბაღს ვუვლით, 'მარშან' გაზაფხულს ბევრი ხე დავრგეთ.

— ყვავილები? ჩვენ კი სკოლაში მშვენიერი საყვავილე გავაშენეთ.

— ყვავილებიც გვაქვს. მაგრამ ჩემს ხეზე პასუხს მე ვაგებ. ჩვენ ყველას თითო ხე მიგვამაგრეს. თუ დარგი, კიდევ უნდა გაახარო.

— გიყვართ თქვენი ხე?— ჰკითხა მზეონამ.

— როგორ გითხრათ,— მცირე დუმილის შემდეგ მიუგო რევაზმა.— ამაზე არ მიფიქრია. ვუვლიდი ისე, როგორც სხვები. ახლა კი... რატომღაც მომესურვა, რომ ბაღის ყველაზე ლამაზი ხე ჩემი იყოს.

— რატომ დაგებადათ უცებ ასეთი სურვილი? 'შეჯიბრ'ში გამოგიწვიეს?

ოჰ, არა! შეჯიბრი რა შუაშია!— რევაზი დადუმდა. ეტყობოდა, არ სურდა საუბრის გაგრძელება, მაგრამ თუ მზეონა რითმე დაინტერესდა, სიჩუმით ვერ გადაურჩები.

— მაშ რატომ?— ჰკითხა მან დაჯინებით,— თუმცა იქნებ ეს საიდუმლოა.

— თქვენ, ქალიშვილებს, როგორ გიყვართ ყოველ-

გვარი საიდუმლო, გაეცინა რევას, და შემდეგ უკვე სერიოზულად თქვა: - არ ვიცი, როგორ გითხრათ. მე თვითონაც მაკვირვებს: უცებ თვალწინ წარმომიდგა ჩემი ხე... იცით რა. ის ხე რილაცით, ვერ გამიძრკვევია რით, თქვენა გგავთ... მხოლოდ თქვენ ასეთი შედარება არ გეწყინოთ. ალბათ ეს სრულიადაც არ არის შესაფერისი. მე მუდამ ასე გაურკვეველად და არეულად ვლაპარაკობ.

— არა, არა, თქვენ ძალიან გასაგებად ლაპარაკობთ, გაიზარდოს ის თქვენი ხე.

თქვენად იგულეთ.

— ჩემად? — თქვა სიხარულისაგან გაკვირვებულმა მზეონამ.

— თუ საწინააღმდეგო არ გექნებათ, მე გავზრდი იმ ხეს... ნუ გეწყინებათ... ჩვენი შეხვედრის აღსანიშნავად გავზრდი.

აი ახლა კი მზეონას წასვლა სულაც აღარ უნდა. ასეთი რამ მისთვის ჯერ არავის უთქვამს. მას უნდა დაუსრულებლად უსმენდეს რევას. ალბათ მან ბევრი ასეთი კარგი სიტყვა იცის. მაგრამ ძალიან სასაცილოა რევაზი, ჩუმად თქვა თუ არა „ნახვამდის“, იმ წამსვე გაიქცა, თითქო რაღაცისა შეეშინდაო.

...დერეფანში მზეონას კატა მიეგება. ზურგი გაუხახუნა ფეხებზე. მზეონამ კატა ხელში აიყვანა.

— აი, მეც დავბრუნდი ჩემი პირველი მეჯლისიდან მოიწყინე უჩემოდ? ღრუტუნებ... არაფერი არ გესმის. სულ არაფერი...

დილაა. ყველაზე ადრე ბებია იღვიძებს. ოთახებში დაფრატუნებს, სკამები ერთ ადგილიდან მეორეზე გადააქვს, ხმამალა უჯავრდება კატას და გარეთ გაგდებით ემუქრება. უნდა ვთქვათ, რომ ბებია ნატო განგებ ხმაურობს. მას უნდა ჩქარა გაიღვიძონ გიორგიმ და ნზეონამ, რომ უამბონ, თუ როგორ გაატარეს დრო. მაგრამ ბებიას მიერ ატეხილი ხმაური ნზეონაზე გავლენას ვერ ახდენს. ისე ღრმად სძინავს, რომ ზარბაზანიც ვერ გააღვიძებს. სამაგიეროდ გიორგი წამოხტა, გაკვირვებულმა თვალები დაახაჩხამა და ჩახლეჩილი ხმით იკითხა:

— რომელი საათია?

— რვის ნახევარი, — უპასუხა ბებიამ.

— მაგვიანდება! — წამოიძახა გიორგიმ და სანზარეულოში გაიქცა. ისე სწრაფად ჩაიცვა და დაიბანა ხელპირი, თითქოს სახლში ხანძარიყო.

— დღეს კვირაა, — მოაგონა ბებიამ.

— აი სწორედ იმიტომ მაგვიანდება, რომ კვირაა, — ხმამალა თქვა გიორგიმ. — ქარხანაში ხეები უნდა მოვრწყათ!.. ხეები!

— რა გაყვირებს, ყრუ ხომ არა ვარ? — მიუგო გაჯავრებულმა ბებიამ.

მუდამ ასეთი ამბავი ემართება გიორგის. ადამიანურად არ შეიძლება მასთან ლაპარაკი. დაუწყებთ თუ არა ლაპარაკს, კარს უკან მიეფარება.

ბებიამ ყავა აადულა და უნდოდა მარტო დაეღია, მაგრამ ყავა უგემური გამოდგა. ეს მუდამ ასეა, როდესაც ღელავ.

ბებიამ ველარ მოითმინა, მზეონას საწოლზე ჩამოჯდა და მძინარე მზეონა შეანძრია.

ადექი! ვის გაუგონია ამდენ ხანს ძილი.

მზეონამ უსიამოვნოდ გაახილა თვალი.

— ცოტას კიდევ დავიძინებ, ბები. ორი წუთი რა, — შეევედრა მზეონა.

რადაც არ უნდა დაჯდომოდა, სიზმარი უნდა ენახა ბოლომდის. ბებიამ დაუთმო.

— რა უბედური ვარ. დაიძინე, გოგო, დაიძინე.

მზეონამ ისევ დახუჭა თვალი, მაგრამ გაწყვეტილი სიზმარი აღარ გაგრძელდა. უბრალო ძილი კი მას აღარ სურდა.

— დილა მშვიდობისა, ბებია. გიორგი სად არის?

— ქარხანაში გაიქცა, ხეების მოსარწყავად.

ხეები?.. „ჩვენი ნაკნობობის აღსანიშნავად... გაიზარდოს“, — მოაგონდა მზეონას. რა კარგია სი-
ცოცხლე, როდესაც იცი, რომ შენს სახელზე ხე იზრდე-
ბა, ალბათ გიორგიც თავისი ქალიშვილის სახელზე
ზრდის ხეს და სწორადაც იქცევა. ის ცისტერკაბიანი
ქალიშვილი ლამაზია და კარგი.

— ნუ ადგები, — უთხრა ბებიამ მზეონას. — იწექ, და-
ისვენე; იმიტომ გაგაღვიძე, რომ კვირაა და კარგი სადილი
უნდა მოგამზადოთ, შინ კი არაფერი გვაქვს. თუ გინდა,
ცოტა ხანს კიდევ იწექი, სადილი მაინც მოგსწრება, შენ
ხომ დაღლილი ხარ?

— დაღლილი რად უნდა ვიყო, ბებიკო?

— ეგებ ბევრი იცეკვე.

— ბევრი ვიცეკვე, — უპასუხა მზეონამ და თან რა-
ტომღაც ამოიოხრა.

— ალბათ სულ ერთთან ცეკვავდი, — ჩააცივდა ბებია ნატო.

— არა, ბებიკო, — მზეონამ თავის ფიქრებს გაულიმა და უპასუხა, რომ ბევრი ვიცეკვე და სულ სხვადასხვასთანო.

— ბევრი და სხვადასხვასთან, — უსიამოვნო კილოთი გაიმეორა ბებია, — მე კი ჩემს პირველ მეჯლისზე მხოლოდ ერთი კავალერი მყავდა. მარტო იმასთან ვცეკვავდი. მხოლოდ მის სახეს ვხედავდი, მის მშვენიერ სახეს.

— პაპა ახლაც ძალიან ლამაზია, — ფრთხილად ჩაურთო მზეონამ.

ბებიას ამ თემზე მასთან არასდროს არ ულაპარაკნია. და არ იცოდა, რა გთქვა მისთვის.

ბებია მხელი ჩაიქნია.

— პაპა, პაპაშენი ლამაზია! მაგრამ მე იმაზე არა ვლაპარაკობ.

— ესეც ახალი ამბავი! — თქვა გაკვირვებულმა მზეონამ და საწოლზე წამოჯდა.

— მე და ის მხოლოდ ორჯერ შევხვდით ერთმანეთს, — განაგრძო ბებია, — ერთხელ იმ მეჯლისზე. როდესაც სიყვარული ამიხსნა და მეორედ ქუჩაში შემთხვევით შევხვდით ერთმანეთს და მაშინ მითხრა, რომ სხვა ქალს ირთავდა.

— ოჰ, ბებია! — თქვა მზეონამ და ბებიას გამხდარ მხრებზე შემოეხვია. — რა საწყენია ყველაფერი ეს, ბებია... უსამართლო და საწყენი.

— საწყენი! შენ ამბობ საწყენიო, მაშინ ჩემთვის ქვეყანაზე ყველაფერი გაქრა. ისეთ დღეში ვიყავი, რომ სიკვდილს ვნატრობდი.

ბებია მ ხელები თვალზე მიიფარა და მზეონას ეგონა, რომ იგი ტიროდა. მაგრამ თვალზე ცრემლი არა ჰქონდა. მან დარდი დიდი ხანია გამოიტირა.

— როგორ ვიტანჯებოდი მაშინ,— განაგრძო ბებია,— და აი სწორედ იმ დროს შენხვდა პაპაშენი.

— შეგიყვარდა?

— აბა როგორ უნდა შემიყვარებოდა, როდესაც სხვა მიყვარდა?

— უსიყვარულოდ ხომ არ შეიძლება გათხოვება, ბებია. ეს უსინდისობაა. როგორ შეგეძლო გათხოვება?

— უსინდისობაა! შენთვის ეს ადვილი სათქმელია— „უსინდისობაა“. მე კა ჩვილმეტი წლისა ვიყავი... სიცოცხლე. ბედნიერება მწყუროდა.

— აბა რას ამბობ, ბებია. მეც ჩვილმეტი წლისა ვარ და ასე არასდროს არ მოვიქცევი.

ბებია მზეონას ხელი თავის გამხდარ მკერდზე მიიხუტა.

— ღმერთმა დაგიფაროს ასეთი ამბიდან... მე პაპაშენთან ცხოვრების დროს ბედნიერი არასდროს არა ვყოფილვარ, არასდროს.

— აი, ხომ ხედავ!

— ვხედავ,— მწარედ ამოიოხრა მოხუცმა,— მართალია, ყველაფერს გვიან მივხვდი, მაშასადამე, ასეთი ბედი მქონია.

— შენ... შენ პაპას არ ემდურები?

— არა. რა საჭიროა სამღურავი. მას შეეძლო მხოლოდ უფრო კარგად მომქცეოდა. მაღლობა მაინც გა-

დაეხადა. ჩემი მშობლები ძალიან დაეხმარნენ მას. ჩემი მშობლები თუმცა მდიდრები არ იყვნენ, მაგრამ პაპაშენი კი ლატაკი იყო და ფეხზე დააყენეს. ეს მას არ უნდა დაევიწყა.

— როგორ არა გრცხვენია, ბებია. ნამდვილ ბურჟუასავით მსჯელობ...
— ბურჟუა ვარ მე, რომელსაც სულს იქით არაფერი გამაჩნია?.. აბა, სადაური ბურჟუა ვარ?

ბებიას ეწყინა. მზეონა ეცადა მის დამშვიდებას, მაგრამ განა მისი დამშვიდება შეიძლებოდა? გაბრაზებული ბებია ბუტბუტით გავიდა სამზარეულოში. ახლა ეს უკმაყოფილება დიდხანს გასტანდა. რას იზამ, გაბრაზდეს! შეუძლებელია ყველა მისი უსამართლო აზრის მოთმენა. მზეონას მაინც შეეცოდა ბებია.

— ბებიკო, ცოტა გვიან ვისაუზმოთ, ჯერ ბაზარში წავალ. გინდა, მარმელადს გიყიდი? გინდა?

ბებიამ არ უპასუხა, რა ჯიუტი ხასიათი აქვს!

მზეონა შუადღემდის ოთახების დალაგებას და სადილის მომზადებას მოუწია. საკვირაო სადილს ამზადებდა. ასეთი ტრადიცია აქვთ ოჯახში და მზეონასაც არ უნდოდა ამ ტრადიციას ჩამორჩენოდა. შესანიშნავი სადილი იქნება, და აბა ერთი გაბედოს გიორგიმ და დაიგვიანოს! კვირეული ალბათ დიდი ხანია გაუთავდათ. უცებ მზეონას ქარხანაში წასვლა და მისი ხის ნახვა მოუწია, ნეტავ ნაძვის ხე იყოს. ძალალი ქალწულივით წერწეტა ნაძვი. თუ ალვის ხე იქნა, განა ცუდია? ნეტავ სად არის ახლა ვასო? საერთოდ უქმე დღეს რას აკეთებენ სამხედროები: სპორტით არიან გართული თუ კითხულობენ?

ეგებ უქმე დღე სულაც არა აქვთ. ტყუილა კი არ ამბობენ მათზე, სამშობლოს უცვლელი დარაჯები არიანო.

ზარი დარეკეს. ნეტა ვინ იქნება ასე უდროოდ? მზეონამ დერეფანში გამოირბინა. კარებთან ლეიტენანტი ვასო ქორქია იდგა.

9

— გამარჯობათ,—უთხრა ლეიტენანტმა და ხელი ქუდთან მიიღო. მზეონას ისე გაუკვირდა მისი დანახვა, რომ სალამზე არ უპასუხა. საკვირველია. ეს არის ახლა გაიფიქრა მასზე და ესეც აქ გაჩნდა.

— ბოდიში,—თქვა ლეიტენანტმა და ხელი ჩამოუშვა,—მე მინდა ბატონი ალექსანდრე ვნახო, თქვენი პაპა.

— პაპა?—კიდევ უფრო გაუკვირდა მზეონას.—პაპა ჩვენთან არა ცხოვრობს.

— ბოდიში,—დაიბნა ვასო.—მე არ ვიცოდი.

— მე მეგონა თქვენ ჩემთან მოხვედით,—გულწრფელად უთხრა მზეონაჲ.

— მართალი რომ გითხრათ, თქვენთან მოვედი... ესე იგი პაპასთან და თქვენთან...

— რასა დგახართ კარებში, მობრძანდით.

მზეონამ წინ გაატარა ლეიტენანტი, თვითონ კი მის ზურგს მიღმა სარკეში ჩაიხედა. ღმერთო, რასა ჰგავდა! მთელი სახე ფქვილში ამოსვროდა, თმაც ფქვილიანი ჰქონდა. ესეც შენი კარგი გოგო! ლეიტენანტი კი, თითქოს ჯიბრზე როგორ მორთულა.

— დაბრძანდით. მაშ თქვენ პაპასთან მოხვედით?—
გესლიანად ჰკითხა მზეონამ.

— არა... ესე იგი...—გაწითლდა გამწარებული ლეიტენანტი, ქუდი დაკმუჭნა და გატანჯულმა შეხედა მზეონას, თითქოს ევედრებოდა, გაჭირვებიდან გამომეყვანო.

— მომეცით თქვენი ქუდი,—ქუდი ასეთი ლამაზია და თქვენ კი კმუჭნით.

ლეიტენანტმა მზეონას ქუდი გაუწოდა, სული მოითქვა, ჩქარა და მტკიცედ თქვა:

— ერთი სიტყვით, მე თქვენთან მოვედი. თუ გინდათ, დამითხოვეთ, თქვენი ნებაა.

მზეონა კმაყოფილია.

რად უნდა დაგიტხოვოთ? მე მოხარული ვარ. მხოლოდ ტყუილი არ გეხერხებათ. მოიგონეთ, პაპასთან მოვედიო.

— ტყუილი, მართალია, არ მეხერხება,—დაეთანხმა გამხიარულებული ვასო.—მაგრამ პაპას ამბავი კი არ მომიგონია. ბატონი ალექსანდრე სკოლაში ლიტერატურას გვასწავლიდა... მერე და, როგორ გითხრათ... მეცხრე კლასში ლექსების წერა დავიწყე. თქვენი პაპა კი... თქვენს პაპას მოსწონდა ჩემი ლექსები.

— ლექსებსა წერთ და ლაპარაკი კი არ იცით, ენა ვებმით. პაპა შეშფოთდებოდა, რომ მოესმინა თქვენთვის,—მასწავლებლის კილოთი უთხრა მზეონამ.

— მე ვლელავ...

— რად ლელავთ? წყალი ხომ არ მოგართვათ?

აგრე ნუ ხუმრობთ,— თქვა ლეიტენანტმა და უბის

წიგნაკი ამოიღო, — დღეს მე ახალი ლექსები წამოვიღე.
ვიფიქრე: ბატონ ალექსანდრეს წავაკითხებ-მეთქი.

— სამხედრო ხერხია?

— აბა ეს რა ხერხია. მე მართლა მინდა გავიგო
ბატონ ალექსანდრეს აზრი.

— დავუშვათ, ეს მართალია, მაგრამ რადგან თქვენ
მანც იეწმაკეთ, ამიტომ დაგსჯით. მე წამიკითხეთ თქვე-
ნი ლექსები.

— რასა ბრძანებთ? ეს თქვენთვის დიდი სასჯელი
იქნება.

— ვნახოთ! და იცით, კიდევ რა! თქვენ მე სამზარე-
ულოში უნდა გამომყვეთ. ხაჭაპური უნდა გამოვაცხო.
რასაკვირველია, პოეზია და სამზარეულო ერთად არ მო-
თავსდება, მაგრამ ესეც თქვენი სასჯელი იქნება.

ლეიტენანტი სიამოვნებით შეჰყვა მზეონას სამზარე-
ულოში. კუთხეში სკამზე ჩამოჯდა და დაბნეულმა გრძე-
ლი ლექსის კითხვა დაიწყო.

მზეონას ლექსი არ მოსწონს. ტლანქი და ულამა-
ზოა; ის გამოჩენილი კრიტიკოსივით ურჯულოდ შეუ-
რაცხოვს პოეტს. მაგრამ საკვირველი ის არის, რომ
ეს კრიტიკა ვასოზე სულ სხვანაირად მოქმედებს: იმის
მაგიერ, რომ წინააღმდეგობა გაუწიოს, იღიმება, აღ-
ფრთოვანებით და გაშტერებით შესცქერის მზეონას ხე-
ლებს, რომლებიც ცომას ზელენ და რამდენჯერმე მად-
ლობას უხდის გოგონას.

— რას იღიმებით? თქვენ უნდა გწყენოდათ.

მე მსიამოვნებს თქვენი ლაპარაკი.

ეს არ არის სერიოზული საქციელი. ამხანაგო!

აღშფოთდა მზეონა. როგორც ეტკობა, ამ გამანადგურებელი კრიტიკის სიტყვებმა ფუქად ჩაუარა მას.

— წამიკითხეთ კიდეც სხვა ლექსი, უფრო ახალი.

— ერთი ლექსიც მაქვს... მაგრამ ჯერ დაუმუშავებელია. ეს ლექსი დღეს დილით დავწერე ალიონზე. ლექსი, როგორ გითხრათ... ეს ლექსი თქვენ გიძღვევით, მზეონა.

— მაშ წამიკითხეთ.

— სხვა დროს.

— რატომ სხვა დროს? ახლა წამიკითხეთ. ხომ მაქვს უფლება მოვისმინო, როგორი ლექსი მიძღვევით?

— არა, ახლა არ შემიძლია.

— სჯობს წამიკითხოთ, თორემ ვიჩხუბებთ.

— მაშ თუ აგრეთა... მხოლოდ არ გაიცინოთ და არ გამაკრიტიკოთ. ეს ისეთი ლექსია, რომ მისი გაკრიტიკება არ შეიძლება.

ვასომ ჩქარა და ნერვიულად გადაშალა წიგნაკი, მაგრამ ამ დროს ბებია ნატო შემოვიდა. სამზარეულოს კარებთან შედგა და მზეონას თითი დაუქნია.

ვინ არის?—უჩურჩულა ბებიამ.

— ჩემი ნაცნობია.

— გუშინ ამასთან ცეკვავდი?

— დიახ, მაგრამ ეს ჩემი დიდი ხნის...

სულ ერთია, —სიტყვა გააწყვეტინა ბებიამ.—სად გინახავს, რომ ახალგაზრდები სამზარეულოში შეჭყავდათ? სირცხვილია!

— იცი რა, ბებია.

ხმა არ გამაგონო... ახლავე ოთახში შეიპატივე. ვეცდები გავართო, სანამ შენ სადილს მოამზადებ.

ეს სასაცილო იყო, მაგრამ მზეონას არ უნდოდა ბე-ბიასთან კამათი. მან ვასო წარუდგინა ბებიას. ბებიას მოეწონა ვასოს დეზების წკარუნი და დიდი ამბით მოი-პატივა ვასო ტახტზე.

საბრალო ლეიტენანტო! ალბათ არასდროს არავის არ მოუცია შენთვის ამდენი მოულოდნელი კითხვა. მზე-ონას ჯერ გაეცინა ამ დაკითხვაზე, შემდეგ კი ვასო შე-ეცოდა.

— ბებიკო, შენ ჩვენი სტუმარი შეაწუხე კითხვებით. სჯობს, კარტი ეთამაშო. ჩვენ ბებიას „სამოცდაექვსის“ თაშაში უყვარს. თქვენ თამაშობთ?

— არა... ოდესღაც ვთამაშობდი.

— ეგ არაფერია. ბებია მალე გასწავლით.

„სამოცდაექვსის“ თამაში არ გამოდიოდა. თუმცა მოხუცმა დაწვრილებით აუხსნა თამაშის წესი, მაგრამ ვასოს მაინც ვერაფერი შეასმინა. ბებიას ესმოდა, რა-ზეც ფიქრობდა ლეიტენანტი. ბებია ისიც იცის, სიყვა-რულისაგან როგორ სულელდებიან ახალგაზრდები. მაგ-რამ ამ განათლებულ კაცს, ოფიცერს, მეტი მოსაზრება უნდა ჰქონდეს.

— მოდი, „მაჩანჩალა“, ვითამაშოთ ეს სულ უბრალო თამაშია, — შესთავაზა ბებია.

სიტყვა „ყეყეჩის“ თქმა ბებიას არ უნდა. ლეიტენან-ტი დათანხმდა, მაგრამ არც ამ თამაშში გამოამეღავნა რაიმე ნიჭი. სამაგიეროდ, ბებია ნატო უფრო და უფრო შედის აზარტში. ჰირდაპირ გასაკვირველია მოხუცის

ასეთი ვნებანი. ბებიას გატაცებით უყვარს კარტი და როდესაც ბებია იგებს (ის კი ყოველთვის იგებს!) საშინლად აღფრთოვანებულია, ერთი სიტყვით, გულით და სულით მზიარული, საწყალ ვასოს კი თვალები რჩება სამზარეულოსაკენ, მისთვის რომ ეგოდენ მიუწდომელი და სანატრელი გახდა. მხოლოდ გიორგის მოსვლისას გათავდა ვასოს წამება. მაგრამ მგონი, მხოლოდ ახლა იწყება მისი ტანჯვა, რადგან გიორგიმ რევაზიც მოიყვანა.

10

ვასო ცდილობდა სადილად არ დარჩენილიყო: განაცხადა, შინ მელიანო.

— რა ვუყოთ, შეგიძლიათ წახვიდეთ, უთხრა მზეონამ, — მაგრამ იცოდეთ, შეწყინება.

ლეიტენანტი დარჩა.

მზეონას ბავშვივით უხაროდა. ახლა მათ ყველას შესანიშნავ სადილს მოართმევს. მოსწონს სტუმრის მიღება-გამასპინძლება. მართალია, რევაზი მისი სტუმარი არ არის, ის გიორგის მოჰყვა, მაგრამ დღეს ისაა დიასახლისი.

გიორგიმ კიქებში ღვინო დაასხა.

— დავლიოთ ჩვენი პატარა დიასახლისის სადღეგრძელო! — თქვა გიორგიმ.

რევაზმა მზეონას კიქას თავისი კიქა მიუჯახუნა და შეგობრულად, მაგრამ ძალიან სერიოზულად შეხედა. ლეიტენანტი კიქით ხელში ისე წამოიღვა, თითქოს „სწორდით!“ უბრძანესო, მაგრამ ის დაბნეული და თი-

თქოს შეშინებული იყო. ბებია ნიშნის მოგებით უღიმოდა ლეიტენანტს და ფიქრობდა. კარგად არის აღზრდილი ეს ახალგაზრდაო.

ბებია ძალიან კარგ გუნებაზე იყო; კატას ძეხვის ნაჭრებიც კი შესთავაზა, რაც წინათ არასდროს არ მოჰხდარა.

— მშვენიერი ღვინოა, — თქვა რევაზმა. — არ მახსოვს ვინა თქვა, რომ ღვინოში მზის ყველაზე მეტი მზურვალეააო.

— ეგ გორკიმ თქვა, — სხვათა შორის შენიშნა ვასომ.

— შეიძლება გორკიმაც, — მშვიდად დაეთანხმა რევაზი. მაგრამ ახალგაზრდებმა ისეთი თვალით გადახედეს ერთმანეთს, რომ მზეონას არ მოეწონა. ნეტა რა აქვთ გასაყოფი? საკვირველი ხალხია!

სადილზე გიორგი და რევაზი გაცხოველებით ბაასობდნენ დღევანდელ კვირეულზე და ერთად ლანძღავდნენ მზეონასათვის უკნობ არჩილს, რომელმაც უარი განაცხადა ბალის მოკლაზე, და საერთოდ ამბობდნენ, რომ იგი კარგად ვერ იქცევაო.

— არ მესმის, რატომ აქამდის არ დაითხოვენ ასეთ უქნარას? — აღშფოთდა რევაზი. — ჩემი აზრით, ის ქარხნიდან გასაგდებაა...

— გაგდება ადვილია, — უცებ ჩაერია ლაპარაკში ვასო, — აი თქვენ ეცადეთ ადამიანის აღზრდა.

— ადამიანის აღზრდა, — ირონიულად გაეღიმა რევაზს, — გმადლობთ რჩევისათვის. თქვენ გგონიათ, არ ვცადეთ.

— ჩანს, არ გიცდიათ. ნაწილში თქვენს არჩილზე უარესი მყავდა, მაგრამ გამოვასწორეთ.

— თქვენთან ეგ ძნელი არ არის: თუ კაცი რამეს დააშვებს, საპატიმროში ჩასვამთ.

— ეს სწორი არ არის! — წარმოთქვა ნაწყენმა ვასომ, — მე ჯერ არც ერთი კაცი არ ჩამისვამს საპატიმროში.

— ტყუილად არ ჩაგისვამთ, — უკვე აშკარად ახელებდა რევაზი ლეიტენანტს.

მზეონას არ მოეწონა ეს და ვასოს მიემხრო.

— ჩემი აზრით, ყველა ადამიანის გამოსწორება შეიძლება.

— ცხოვრებას არ იცნობთ და იმიტომ ამბობთ ასე, — მკაცრად თქვა რევაზმა.

მზეონას ეწყინა, რა კილოთი ლაპარაკობს რევაზი, რა ცხოვრების მცოდნე ის არისო? მაგრამ მზეონას ახსოვს, რომ რევაზი მისი სტუჟარია და თვითონ კი დიასახლისი.

— გეყოფათ კამათი, — შემრიგებლურად თქვა მზეონამ. — სჯობს ჩიხირთმა მიირთვათ, თორემ გაცივდება.

ყველას მოეწონა ჩიხირთმა, თითქოს ხელოვნების ნიმუში იყოს. ყველაზე მეტს ბებია აქებდა... რა დიპლომატია ეს ბებია — იცის, ვისთვის არის საყურადღებო ეს ქება.

სტუმრებმა სადილი ერთხმად შეაქეს, მაგრამ ისინი სხვა საკითხებში არ ეთანხმებიან ერთმანეთს. რევაზმა თუ რომელიმე წიგნის ქება დაიწყო, ვასო აუცილებლად იტყვის, რომ ეს წიგნი მოსაწყენი და არამხატვრულია. ვასოს თბილისის „სპარტაკის“ მეკარე მოსწონს, რევაზი კი მას დოყლაპიად სთვლის.

მზეონას უნდოდა შეერიგებია სტუმრები, მაგრამ ისე გამოდიოდა, რომ კამათის დროს იგი ხან ერთს ემხრობოდა და ხან მეორეს. ტყუილს ხომ არ იტყოდა! მზეონას უკვირდა, რომ ის უფრო აღიზიანებდა მოკამათეებს თავის ჩარევით, გიორგის მაინც დაემშვიდებია ისინი, მაგრამ გიორგის მხოლოდ ეცინებოდა.

ისადილეს.

წავიდეთ, გავისეირნოთ, — თქვა მზეონამ.

— საქმიანი წინადადებაა, — მოეწონა გიორგის, — მაგრამ მე კი ბოდბეში უნდა მოვიტხოვო, ერთ ადაზიანს უნდა შევხვდე.

— სამწუხაროა, რომ ბებიას არ შეუძლია ჩვენთან წამოსვლა, — თქვა მზეონამ და სტუმრებს აუხსნა, ბებიას სადილის შემდეგ ძილი უყვარსო.

— არა, რატომ. მე წინათ სადილის შემდეგ ყოველთვის მიყვარდა სეირნობა, — წარმოთქვა ბებიამ, რომელსაც უკვე ძილი მორეოდა, მაგრამ მზად იყო თავი შეეკავებინა მანამ, სანამ ამას საქმე მოითხოვდა.

ბებიას აზრით კი საქმე ძალიან სერიოზულია. შინ გასათხოვარი ქალი ჰყავთ, ახალგაზრდები მოვიდნენ, თუმცა ეს რევაზი რა ჩასათვლელია. ჯერ ერთი, ძალიან ახალგაზრდაა, მეორეც — ძალიან გესლიანი...

სამაგიეროდ ეს ახალგაზრდა ოფიცერი მოეწონა ბებიას. მშვენიერი კაბუკიაო, — ფიქრობდა და ლეიტენანტს სიამოვნებით ათვალევრებდა.

— სანაპიროზე გავიაროთ, — თქვა მზეონამ, — მაგრამ წინასწარ გაფრთხილებთ: რომ ლაპარაკს მე ვთაოსნობ. თქვენ კი მისმინეთ, არ მიყვარს, როდესაც კამათობთ.

მზეონას ვერ წარმოედგინა თუ ამდენი ლაპარაკი შეეძლო. მართალია, მას არც არასდროს ჰყოლია ასეთი ყურადღებიანი და თვინიერი მსმენელი, მაგრამ მგონი უხერხულია ისარგებლო ხალხის მოთმინებით და ამდენი იყბედო!

— ახლა კი შინ მიმაცილეთ. ბებიას ალბათ უკვე გაელვიდა და მოწყენილია უჩემოდ.

გამოთხოვებისას მზეონამ თქვა:

— რა ყბედი ვარ.

— რას ბრძანებთ! მე დიდი ინტერესით გისმენდით, — უპასუხა ლეიტენანტმა.

— თქვენ არ მოიწყინეთ? — ჰკითხა მზეონამ რევაზს.

— რად უნდა მომეწყინა, — მხრები აიჩჩია რევაზმა.

— თუ სურვილი გექნებათ, შემოიარეთ, — მეგობრულად შესთავაზა მზეონამ ახალგაზრდებს.

— მომავალ კვირას შემოვივლი, თუ ნებას მომცემთ, — თქვა ვასომ.

მზეონამ რევაზს მიმართა.

თქვენ, თქვენ კი არ მოხვალთ!

— კვირაობით მე თითქმის თავისუფალი ვარ, — გაურკვეველად თქვა რევაზმა.

მზეონა შინ შევიდა და მძიმე კარი ოდნავ მოიხურა: დაინახა, რომ რევაზმა და ვასომ ოდნავ დაუკრეს ერთმანეთს თავი და სხვადასხვა გზით წავიდნენ. თითქოს აქ არც არაფერი იყო საკვირველი, ახალგაზრდებს ერთი გზა არ ჰქონდათ — ისინი ქალაქის სხვადასხვა მხარეს ცხოვრობდნენ. მაგრამ მზეონამ იგრძნო, რომ რევაზი და ვასო მტრულად განშორდნენ ერთმანეთს. და გოგო-

ნამ უეცრად შიშით გაიფიქრა: ეს ჩემი გულისათვის მოხდაო.

მზეონა ამ აზრმა უსიამოვნოდ გააკვირვა. უნდოდა ახლავე დაებრუნებია ვასო და რევაზი, ესაყვედურა მათთვის და მკაცრად ეთქვა: როგორ ბედავთ... ახლავე შერიგდით, სირცხვილიაო!

...მაგრამ დადგა მეორე დღე და გუშინდელი განცდა მას უკვე უმნიშვნელოდ და უსაფუძვლოდ მოეჩვენა. მართლდა აბა რა უნდა ჰქონდეთ მტრობის მიზეზი? მართალია, სხვადასხვა ხასიათის არიან, მაგრამ ორივე ჰკვიანები და კარგები არიან... ახლოს რომ გაიცნობენ ერთმანეთს, დაშეგობრდებიან. მე ამას მოვახერხებ. პირ. დაპირ ვეტყვი: თუ გინდათ ჩემი მეგობრები იყოთ — ერთმანეთშიც იმეგობრეთ მეთქი.

„რევაზი—მზეონა—ვასო“.

მაგრამ ეს ასე ადვილი არ აღმოჩნდა. ძნელი არ არის ქალაქდზე დაწერო „თანასწორობა“ და დაუმატო სიტყვა „მეგობრობა“. ეს მხოლოდ ქალაქდზეა ადვილი, მაგრამ ცხოვრებაში არა, -- ფიქრობდა მზეონა, — ცხოვრებაში ყველაფერი ასე ადვილი როდია. რა იქნება, როც მან შესძლოს ამ აპოკალიფს ამოხსნა? მაშინ? რას იზამს, თუ რევაზი არ მოინდომებს ვასოსთან მეგობრობას? მაშინ ხომ მზეონამ ამ ორში ერთი უნდა აირჩიოს. ახლა მას არ სურს და არც შეუძლია არჩევა. ორთავეს დაუმეგობრდება, ორივე მოსწონს.

კარგი იქნება, ვისმეს რჩევა რომ ჰკითხოს. მაგრამ ვის? მზეონამ წიგნებს მიმართა. იმ წიგნებში კი, რომელიც მას ხელში ხვდებოდა, სულ სიყვარულზე იყო ლა-

პარაკი, და მზეონამ გადასწყვიტა, რომ ეს მას არ ეხებოდა. ის, საითკენაც მზეონა მიისწრაფვის, მეგობრობაა და არა სიყვარული. წიგნებს რომ დაუჯეროს, ვასო და რევაზი მოსიხლღე მტრები და მეტოქენი უნდა გახდნენ. ეს წიგნები ხომ წარსულს ასახავენ, იმ დროს, როდესაც ადამიანები ყველაფერზე ერთმანეთს მტრობდნენ. განა შესაძლებელია წარმოვიდგინო, რომ ვასო და რევაზი მოსიხლღე მტრები გახდებიან? სისულელეა! ეს არასდროს არ მოხდება. არა, ახლა იგი წიგნებს არ დაუჯერებს, და არავითარი ექვიც არ ეპარება, რომ ისე მოაწყობს ყველაფერს, როგორც მოიფიქრა. ახლა კი კვირამდე უნდა მოიცადოს. მოვლენ ჭაბუკები და მათ შორის მეგობრობის ხელშეკრულებას დასდებს... მტკიცე, საიმედო მეგობრობის ხელშეკრულებას.

კვირა დღის მოლოდინი მზეონასათვის არ არის ძნელი. დედისაგან ყოველ დღე გამამხნეველი წერილი მოსდის: მამა ახლა კარგად არის, მალე გამოკეთდებაო. ძმაც უფრო ყურადღებიანი გახდა მზეონას მიმართ. ბებია... მოხუცი თითქოს მთლიანად შესცვალესო: ბუზლუნა, უკმაყოფილო მოხუცი კეთილი და დიდსულოვანი გახდა. წინათ უბრალო რამეზე და ხან უმიზეზოდაც ეკამათებოდა შვილიშვილებს, ახლა კი წამდაუწუმ ესიყვარულებოდა მზეონას. და რაც ყველაზე უფრო გაუგებარი იყო, კატაც უფრო ალერსიანი და გამგონე გახდა.

ერთი სიტყვით, მზეონასათვის ოჯახში ყველაფერი კარგად შეიცვალა.

შაბათს, როდესაც გიორგი ქარხანაში წასასვლელად მოეწადა, მზეონას უთხრა:

— პაპასთან წადი. დღეს კისლოვოდსკოში მიემგზავრება.

მზეონამ სადილი მოამზადა, კაბა გამოიცვალა და ამაყად გაემართა კარისაკენ.

შენ საით? — ჰკითხა ბებია.

მზეონას არ უნდა ტყუილის თქმა, მაგრამ არც ბეზიას აღელვება სურს.

— ბებიო, ამხანაგთან გავიქცევი, წიგნი მინდა გამოვართვა.

...პაპას ბინაში ყველაფერი არეულია, ეტყობა, დიასახლისები სადღაც მიემგზავრებიან. ძველებურ სკივრში ჩალაგებული ზავთრის ტანსაცმელისთვის ნაფტალინი დაუყრიათ. ჩემოდნებზე ბალთა გადაუკრავთ. ქალბატონი მანანა მზეონას ალერსიანად შეხვდა. მაგრამ მაინც დაჰაინც არ გახარებია მისი დანახვა. ახლა მას დრო არა აქვს სტუქრების მისაღებად, გამგზავრებამდე სულ რაჟღენიმე საათი დარჩენილა და ჯერ კიდევ მზად არ არის.

— პაპა სადაა? — ჰკითხა მზეონამ.

— ეს არის ახლა გავიდა. საკვირველია, რომ ერთმანეთს ასცდით.

როგორ შეწყინა. მეც წავყვებოდი, თქვა მზეონამ. მას უყვარდა პაპასთან ქუჩაში სიარული: პაპა ისე თი ლამაზია, ყველა მას უყურებს, პაპა როგორ ბრძანდება? ხომ კარგად არის?

— პაპა კარგადაა. აი შენ კი რატომ გახდი?

— ეგ არაფერია.

— საშიში კი არაფერია, მაგრამ თქვენები კი კარგად ვერ მოიქცნენ. წელს ძალიან ცხელა და შენი ქალაქში დატოვება არ შეიძლებოდა.

მზეონას ესმის, რომ ქალბატონი მანანა ამას სიკეთით ამბობს, მაგრამ მაინც გაიფიქრა, ნეტა რა ესაქმებაო, აბა ვინაა მისთვის მანანა? პაპის ცოლი. მერე რა! მისთვის სრულიად უცხოა ეს ქალი.

წინათ, ბებიასთან საუბრაძღე მზეონა ვერ გაბედავდა ასეთ ფიქრს ქალბატონ მანანაზე, იმიტომ, რომ ამ ქალს თუ სიპპატიით არა, ყოველ შემთხვევაში, საკმარისი პატივისცემით ექცეოდა. ახლა კი სჯობს გაჩუმდეს, თორემ ისეთ რამეს გაუბედავს, რომ...

ქალბატონ მანანას უხარია, რომ მზეონა გაჩუმებულია, სალაპარაკოდ არ სცალია.

— რა უბედურებაა, უთო ისევ გადაიწვა, — ბუზღუნებს ქალბატონი მანანა, — როგორი სიცხეა. თუ გინდა, კაბინეტში შედი, იქ უფრო გრილა.

მზეონა პაპის საწერ მაგიდას მიუჯდა. აქ ყველაფერი მისთვის ნაცნობია. რაც თავი ახსოვს, ეს ცალრქიანი ირმით გამოხატული თაბაშირის საფერფლევც ახსოვს. მზეონა სამი წლისა იყო, როდესაც ირემს მეორე რქა მოატეხა. დედა გაუჯავრდა, მაგრამ პაპა გამოეჩარჩლა: ირქები ხანდახან თვითონ იმტვრევენ რქებსო. ფერადი უანქრებით საფსე ეს ბროლის ჭიქა კი პაპამ სპეციალურად დადგა მაგიდაზე, რომ მზეონას ეხატა, მზეონას პატარაობისას ხატვა უყვარდა. აი აქ კი — რატომ მოა-

გონდა ახლა ეს,—აქ ბებიას წერილების ყუთი იდგა, ალბათ გადაადგეს. ბოროტი, საძაგელი ქალი! ან პაპამ როგორ დართო ნება? ეხ, პაპა, ჩემო პაპა!

პაპა რომ აქ ყოფილიყო, მზეონა ყველაფერს ეტყოდა. იგი პაპას აუცილებლად უნდა მოელაპარაკოს. თუნდაც ეს მას არ ესიამოვნოს, კიდევ ეწყინოს, რა მენაღვლება,—გაიფიქრა მზეონამ,—ეგებ სჯობს, რომ წერილი მივწერო? ვეცდები მივწერო.

„პაპა! მე ყველაფერი ვიცი. ბებიამ მიაგებო.—ჩქარა წერდა მზეონა მოწაფის რვეულის ფურცლებზე.—ისე მეცოდება ბებია, რომ მეტირება. შენც მეცოდები. არა, ეს სწორი არ არის. მე შენ მაგიერადაც მწყინს, ძალიან მწყინს. განა ეს კარგია, განა ეს პატიოსნებაა, პაპა? თუმცა ძნელად, მაგრამ მაინც შემიძლია მიგიხვდე, რად გაშორდი ბებიას. მაშ როგორ შეიძლებოდა... ისე როგორ შეირთე, როდესაც არ გიყვარდათ ერთმანეთი? ეგებ მე ვცდები, მაგრამ მე ასე მესმის—ადამიანებს ისეთი ძლიერი სიყვარული უნდა აკავშირებდეთ, რომ ცალცალკე ცხოვრება ყოვლად შეუძლებელი იყოს. თქვენ კი რამ დაგაკავშირათ? მე ვხედავ, რა უკმაყოფილო ხარ, მე უკვე წინასწარ ვიცი, რასაც იტყვი: ეს შეცდომა იყო, ჩემი და ბებიას შეცდომაო. მაგრამ ბებია მაშინ ჩვიდმეტი წლისა იყო (მეც ჩვიდმეტი წლისა ვარ!) განა ძნელია შეცდომა დაუშვა, როდესაც ცხოვრებისა ჯერ არა გაგეგება რა? შენ ხომ ასეთი ჭკვიანი ხარ, ბრძენი ხარ, პაპა, და როგორ შეცდი...“

მწარე სიტყვები ქალაღზე დაწერას მოითხოვენ, მაგრამ მზეონამ კალმისტარი დადო. თავს შეეკითხა:

რაღა ვწერ ამასო? რა შეიძლება გამოიცვალოს, ან ვის დაეხმარება ეს წერილი? და მზეონამ პატარა ნაკუწებად აქცია ქალაღდი, ხელისგული თვალეებზე აიფარა და ნაღვლიანად ჩაფიქრდა იმაზე, თუ მაინც რა რთულია ცხოვრება. ცუღია, რომ ცოტას ვერკვევი, ცხოვრებას არ ვუფიქრღები. რა საშინელ შეცღლომებს უშვებენ ზოგჯერ აღამიანები. მაგრამ... როგორ... რა გავაკეთო, რომ ჩემს ცხოვრებაში არ იყოს ასეთი შეცღლომები! დეღა მუღამ ამბობს, რომ მე გულჩვილი ვარ, მე კი მსურს, რომ მაგარი გული მქონღეს და ბრძენი ვიყო. განა შეიძლება არსებობღეს ბრძენი გული?

აიფნიღან ქალბატონი მანანას ხმა მოისმა. ნეზობელს ეღაპარაკებოღა.

მზეონას უქვირს თუ რად ლაპარაკობენ ასე ხმაღაღლა? რა უსიამოვნო მკაცრი ხმაა. საერთოღ სწოროღდ რომ განვსაჯოთ, ქალბატონ მანანას ჩვეულებრივი ხმა აქვს, მაგრამ განა ხმის კილოშია საქმე?

მზეონა წამოღღა. აღარ შეუძღლია აქ დარჩენა. რცხვენია და სწყინს კიღეც ამაზე ფიქრი; ეს სახღი ხომ მისი პაპისაა, მაგრამ მაინც სხვისია და უცხო.

— მე მივღღივარ,—უთხრა მზეონამ ქალბატონ მანანას.—მე და გოგი საღამოს საღგურზე გამოვალთ.

— როგორც გინღა... მატარებელი სრულ ათ საათზე გაღღის.

— ვიცი.

მზეონამ ეზოს ხეივანს მიაშურა. წინათ აქ ყვეღაღფერი მოსწონღა, ახღა კი... რა მემართება? — ფიქრობღა გოგონა,—ეგებ არ არის კარგი, რომ ასე ვფიქრობ. აღბათ არ არის კარგი.

მზეონამ გააღო მძიმე რკინის კიშკარი და მოულოდნელად შეკრთა. ტროტუარზე ვასო იდგა და წაშლილ წარწერას ყურადღებით კითხულობდა. „ეზოში ავი ძაღლია“. საოცარია პირდაპირ, სადაც არა გგონია, ვასოს წააწყდები. სულ არ ელი და ეს კი...

— ნუ გეშინიათ, შემოდით,—უთხრა მზეონამ,—ეს ძველი წარწერაა. ეზოში ძაღლები დიდი ხანია აღარ არიან.

ვასომ შეხედა მზეონას, გაწითლდა. სიხარული, დაბნევა და კიდევ რაღაც გაურკვეველი განცდა გამოეხატა თვალებში.

— ძაღლებისა მე არ მეშინია.

— რასაკვირველია, თქვენ ალბათ მამაცი ბრძანდებით.

— რა თამამი ხართ,—გაეცინა ვასოს.—სულ არ გამოცვლილხართ, მაგრამ სულ ერთია, მე მაინც მიხარია თქვენთან შეხვედრა, თქვენ?

მზეონას, რასაკვირველია, ლეიტენანტთან შეხვედრა უხარია, იგი უგუნებოდაა და მარტო დარჩენა არ უნდა. მხოლოდ ერთია საკვირველი: ყველგან და ყველასთან წრფელმა მზეონამ ახლა რატომღაც იეშმაკა.

— პაპასთან მოხვედით, ლექსები მოიტანეთ? —ჰკითხა მან პასუხის ნაცვლად.

— ლექსები მოვიტანე.

— ისევ სამხედრო საიდუმლოებაა?

— მართალს გეუბნებით. ლექსები მოვიტანე. მე ვიცოდი. მტკიცედ, ვიცოდი, რომ თქვენ შეგხვდებოდით.

სწორედ აქ? საიდან იცოდით? ვინ გითხრათ?
გულმა მიკარნახა.

— რას იგონებთ, თქვენ დამინახეთ, აქეთ რომ წა-
მოვედი.

— ოფიცრის პატიოსან სიტყვას გაძლევთ, არ დამი-
ნახიხართ. აი გუშინ, გუშინ კი დაგინახეთ.

— სად?

— მაღაზიიდან გამოხვედით. დიდხანს მოგდევდით, —
აღიარა მოღრუბლულმა ლეიტენანტმა.

— რატომ ახლოს არ მოხვედით.

— მინდოდა... ძალიან მინდოდა მოსვლა, მაგრამ
გადავწყვიტე: თუ მოიხედავდით, მაშინ მოგსულიყავი.
და მე...

— რა სისულელეა. შორ მანძილზე მე ხომ არ შემი-
ძლია აზრების ამოკითხვა. ან უნდა მოსულიყავით ან
დაგეძახნათ.

— ეს ასე უბრალო საქმე არ არის, — ყრუდ თქვა
ვასომ, — არც ისე უბრალო საქმეა, როგორც თქვენა
გგონიათ.

— რალაცას პეიტრობთ, გაჯავრდა მზეონა. ის უკვე
დაღალა ამ ლაპარაკმა, — თქვენ დარჩებით? პაპა ალბათ
მალე მოვა.

ვასომ ერთბაშად არ უპასუხა და ცოტა ხანს უსი-
ტყვოდ შესცქეროდა მზეონას. ცხელი, მწველი თვალებით
შესცქეროდა, ისე, როგორც მაშინ, მეჯლისზე, მაგ-
რამ ეს ნზერა ახლა ქალიშვილზე სულ სხვა შთაბეჭდი-
ლებას ახდენდა. ამ ნზერით ჭაბუკი თითქოს ლამობდა
ნზეონას აქამდე დაფარული უცხო განძი წარეტაცა.

„ასე რად მიცქერის, ბრაზობდა მზეონა. რა უფლება აქვს ასე მიცქიროს“.

მე ვერ მოვუცდი ბატონ ალექსანდრეს, იხვრით თქვა ლეიტენანტმა.—საქმე მაქვს... ახლა მინდვრიდან მოვდივარ. ტანსაცმელის გამოცვლაც ვერ მოვასწარი.

მზეონას უნდოდა ვასოსთვის ეთქვა: თუ დრო არა გაქვს, წადი, რაღას უცდი, ხვალ კი სჯობს ასე არ დაშენახო... მაგრამ უცებ შეეცოდა ლეიტენანტი. რა შუაშია ვასო, თუ მე ცუდ გუნებაზე ვარ? გაიფიქრა მან და მოულოდნელად უთხრა:

— თქვენ აი, ასეთი, მინდვრიდან მოსული უფრო მომწონხართ... თბილი ნიავის და მინდვრის ბალახის სურნელი გაქვთ.

— მინდოაზში მართლა დიდი ქარი ქრის,—უპასუხა დაბნეულმა ლეიტენანტმა,—ბალახი კი... ბალახი უკვე გადამხმარია.

— დამიჯერეთ, განაგრძო მზეონამ, არასდროს დეზები არ ატაროთ, უდეზებოდ უფრო სადა ხართ და...—მზეონას უნდოდა ეთქვა „კარგი“, მაგრამ თქვა:—უბრალო. დიახ, უბრალო. ისევ ჩვენი უბნის ბიჭს მომაგონებთ.

— მე ძალიან მიყვარს ის ჩვენი ქუჩა! თქვენ?

თავისთავად ისე მოხდა, რომ ერთად წავიდნენ, ლაპარაკობდნენ იმ ქუჩის გოგო-ბიჭებზე, სადაც ისინი ცხოვრობდნენ. მხოლოდ მზეონას ზოგი დავიწყებოდა, ვასოს კი ყველა ახსოვდა. იცის, ახლა ვინ სად სწავლობს, რას აკეთებს, ქუჩაში მომხდარი უმნიშვნელო შემთხვევებიც ახსოვს.

გახსოვთ? უკვე მერამდენჯერ ეკითხებოდა ვასო, და თან სასაცილო ან ნალვლიან ამბავს მოაყოლებდა თითქოს ამ ცოტა ხნის წინათ მომხდარ, მაგრამ უკვე წარსულში სამუდამოდ დავიწყებულ ამბავს.

ღმერთო, როგორ დავბერდი, გაეცინა მზეონას. მხოლოდ მოხუცები იგონებენ წარსულს.

კაფე „თბილისის“ შესასვლელთან ვასო შეჩერდა და მზეონა შეიპატიჟა.

— რამდენიმე წუთით შევიდეთ. ძალიან კარგი ნაყინია.

— რას ამბობთ!— წამოიძახა შეშინებულმა მზეონამ,— მე აქ მხოლოდ ერთხელ ვიყავი მამასთან ერთად. არ მომეწონა: ბევრი ხალხი იყო და ყველა ღვინოსა სვამდა.

ამ დროს კაფე თითქმის ცარიელია. ახლა, როგორც აქ ამბობენ, ბელურების დროა.

რას ნიშნავს ბელურების დრო?— გაუკვირდა მზეონას,— მიაბმეთ!

— გიაბობთ, —უსიამოვნოდ დაეთანხმა სულ სხვა ფიქრს აყოლილი ვასო და სასაცილო ამბავი სერიოზულად უამბო... ერთხელ თურმე რომელიღაც მამაცი და გამბედავი ბელურა-მზვერაფი შემთხვევით კაფეს ღია სარკმელში შეფრენილა და იქ ნამცეცები უპოვია. „კავშირგაბმულობის“ სახლთან მდგარ საათზე დრო დაუნიშნავს და ამის შემდეგ თავის მეგობრებთან და ნათესავებთან ერთად დანიშნულ დროს მოფრინდებიან ხოლმე კაფეში სასაუზმოდო.

— რა მშვენივრად მოიგონეთ,— გაელიმა მზეონას, მხოლოდ თქვენი ბელურები ადამიანებივით იქცევიან, საათის ცნობაც სცოდნიათ...

იცით თუ არა, რომ ბელურები ძალიან გვანან ადამიანებს? იქ, სადაც ადამიანი ცხოვრობს, ბელურაც არის. ახა ერთი შეხედეთ, გინდა აი იმ ბელურას, ანიშნა ვასომ ბელურაზე, რომელიც ნადავლით გამოფრინდა კაფედან და ზეონას წინ მშვიდად დასკუპდა, — ხედავთ, როგორ არის შეჩვეული ადაპიანებთან.

— რა ლორმუცელაა! — წამოიძახა მზეონამ. — როგორც ჩვენი კატა.

— დიახ, წააგავს...

— წააგავს, წააგავს, — მოულოდნელად გააჯავრა მზეონამ. — სრულიად არ ჰგავს. ჩვენი კატა ჰკვიანია, ეს კი...

ლეიტენანტს ეწყინა, მაგრამ არ შეიმჩნია. ამ შეშთხვევაში კამათი საჭირო არ იყო, ეს იცოდა ვასომ. მან მხოლოდ ხელები გაშალა.

— არ მესმის...

— როდისმე გაიგებთ, — ღიმილით გააწყვეტინა მზეონამ და მოულოდნელად ლეიტენანტს ხელი ჩასჭიდა. — რასა ვდგავართ. წავიდეთ.

— ბაღში მაინც შევიდეთ, — სთხოვა ვასომ, — ცოტა ხანს დავსხდეთ.

— მხოლოდ ცოტა ხანს, ბებიას დავპირდი, მალე მოვალ-მეთქი.

ბაღში ბავშვების ყრიაშული იდგა.

მათი ყიჟინით გაყრუებულთა არემარე. ხეივანში დარბიან, პატარებს კი დედის კალთაში ან და საბავშვო ეტლებში სძინავთ.

— შეხედეთ, რა კარგი ბავშვია, თვალები როგორ უბრწყინავს! — მზეონა აღფრთოვანებულია და ჩუმად,

თითქოს თავის თავს ეუბნება: — დედამისმა კი ორი წლის წინ დაამთავრა ჩვენი სკოლა. უკვე შვილიც ჰყავს. სიმპათიურია.

ვინ?

ვერა და ვერ გაერკვა ვასო მზეონას ხასიათის ამ სწრაფ ცვლილებაში. ვის არ დააბნევდა მისი ქცევა!

— ვინ და ეს ბავშვი... გაუბედავად თქვა ვასომ. — თქვენ თვითონ არ...

— ბავშვებისა თქვენ არა გესმით რა! სიმპათიური კი არა, ლამაზი, მშვენიერი ბავშვია.

საბოლოოდ დაბნეული ვასო პირველ თავისუფალ სკანზე ჯდება. მზეონაც სდუმს. ღიმილით უთვალთვალებს ბავშვებს და ლეიტენანტზე ფიქრობს.

„ვასო კარგია. ტყუილა ვაბრაზებ, ჩვენ კარგი მეგობრები ვიქნებით. ძალიან კარგი“. მაგრამ ამ დროს ორი წლის ბიჭუნა ამხანაგს გამოეკიდა, გაიქცა და ქვიშაზე პირქვე დაეცა, ისე ატირდა, რომ მზეონას ყველაფერი დაავიწყდა და მისაშველებლად გაექანა.

— ნუ ტირი, გენაცვალე, — ალერსიანად უთხრა მზეონამ, ჩაიკეცა და ბიჭუნას თვალები და ცხვირი ცხვირსახოცით მოსწმინდა, — ახლა შენს დედიკოს ვიპოვნი, გაკოცებს და გაგივლის.

მოვარდა შეშინებული და გაბრაზებული დედა, ბიჭუნას მაკრად მიარტყა... და დაუმატა:

-- აი შენ! აი შენ! ხომ ვითხარი, არ ირბინო-მეთქი! აღშფოთებული მზეონა ვასოსთან მიიქრა.

— ეს რა ამბავია. რას ნიშნავს, არ ირბინო!

მზეონა კიდევ დიდხანს ვერ დამშვიდდა, დაბეჯითე-

ბით ამბობდა, რომ ბავშვების ცემა არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება, რომ ეს ძველი ჩვეულებაა, რომლისთვისაც საზოგადო წესით უნდა დაისაჯოს მშობელი.

ვასო უსმენდა და არც უსმენდა მზეონას. ქვიშაზე რალაცას ხაზავდა და დაჯინებით ფიქრობდა: „ვუთხრა... თუ არ ვუთხრა“...

რას ხატავთ?— ეკითხება დამწვიდებული მზეონა.

— მზის პირობით ნიშანს, თქვა ვასომ, — თქვენი სახელი და მზის სახელი ერთია და თქვენც... თქვენც მართლა მზეს ჰგავხართ.

— პოეტო, იგონებთ ამას, — გაეცინა მზეონას.

— ნუ იცინით, — სთხოვა ვასომ, — უნდა გითხრათ ძალიან... ძალიან საყურადღებო რამ. ესე იგი ჩემთვის ეს არის ძალიან საყურადღებო და თქვენთვის კი, შესაძლებელია, სულაც არ იყოს საინტერესო, მაგრამ მაინც ნუ გამცინებთ.

— მე არ ვიცინი, — თქვა მზეონამ. იგი მიხვდა, რომ ვასოს სიყვარულზე სურდა ლაპარაკი. მისი გულიც უნდა ათრთოლებულიყო და მშფოთვარე ძვერა დაეწყო. მაგრამ ეს ასე არ მოხდა.

— ბევრი რამ მინდა გითხრათ, — განაგრძო ვასომ. მაგრამ არ ვიცი, ეგებ არა ღირდეს ამაზე ლაპარაკი.

მკაცრად რომ განკსაჯოთ, მზეონას უნდა ეპასუხნა: ნურაფერს შეტყვიო... საჭირო არ არისო... მაგრამ აბა რომელ ქალიშვილს არ აინტერესებს მოისმინოს სიყვარულის აღსარება.

— თქვით, — ოდნავ გასაგონად წარმოთქვა მზეონამ.

გეტყვიო, ყველაფერს გეტყვიო. მაგრამ ჯერ ამ

კითხვაზე მიპასუხეთ, თქვენ გწამთ სიყვარული ერთი დანახვით?

— არ ვიცი, — უპასუხა მზეონამ. — მგონი არ მწამს.

— არ გჯერათ? — წამოიძახა აღშფოთებულმა ვასომ.

— თუ ღმერთი გწამთ, ჩუმი, ჩვენ გვიყურებენ, — ჩურჩულით სთხოვა მზეონამ, არაფერი ვიცი. არაფერი.

— ბოდიშს ვიხდი. საუბარმა გამიტაცა, — ჩუმი მიუგო ვასომ. — დავიბენი და თვითონაც არ ვიცი: აბა რა შეუშია აქ ერთი დანახვით შეყვარება? მე ხომ დიდი ხანია მიყვარხართ. მაშინ ჩვენ ერთ უბანში ვცხოვრობდით. მაშინ არ ვიცოდი, რომ ეს სიყვარული იყო. ახლა კი...

თავდაპირველად მზეონა ისე მოჯადოებულივით უსმენდა ვასოს, თითქოს ბავშვობის წარმტაც ზღაპარს ყურს უგდებდნო. მაგრამ აი უცებ გაუელვა აზრმა, რომ ეს მას და არა სხვას ეფიცებოდნენ სიყვარულს.

მაშ თუ ასეა, რად არ ჰპოვეს ვასოს სიტყვებმა მის გულში გამოძახილი? რად? თითქოს მე კი არა, სხვა ქალიშვილს ეუბნებიან მიყვარხარო, — გაიფიქრა მან.

მზეონამ ისე იგრძნო თავი, თითქოს შემთხვევით ყური მიუგდო სხვის საიდუმლოებას. ეს სირცხვილიცაა და უხერხულიც. ნუთუ ვასო არა გრძნობს, რომ მზეონას ემძიმება ამ თემაზე საუბარი!

მაგრამ ვასო ვერაფერს ამჩნევს. მან გადასწყვიტა თავის გრძნობაზე ეთქვა ყველაფერი. ისე ჩქარობდა, თითქოს წუთის შემდეგ უკვე გვიანი იქნებოდა და ველარაფერს იტყოდა. ვასო ბევრს ლაპარაკობდა, ლაპარაკობდა არეულად, ცხარედ, მაგრამ თვითონ მას კი მხოლოდ

ერთი სიტყვა ესმოდა — სიყვარული. იგი არ ცდილობდა განსაკუთრებული ეპითეტები გამოეძებნა. ქალიშვილი, რომელიც ახლა მას ყველაზე მეტად უყვარდა, არ საჭიროებდა ამ ეპითეტებს. ხოლო ამ ერთი სიტყვით — „მიყვარხარ“, თუ ნამდვილად და მხურვალედ გიყვარს, ყველაფერს გამოხატავ აწმყოსაც და მომავალსაც.

— ერთი წლის შემდეგ, როდესაც სკოლას დაამთავრებთ, მე პატაკს მივცემ და შორეულ აღმოსავლეთში წავალთ. თანახმა ხართ? — ვასომ შეხედა მზეონას და უცბად ყველაფერს მიხვდა. სახტად დარჩენილს ხმა ჩაუწყდა, გაფითრებულ ტუჩზე მწარე ღიმილი ებეჭდა. — ეს რაა... — აღმოხდა გულჩაწყვეტილს და მზეონას სახე შოარიდა, — მართო მე ვლაპარაკობ. თქვენ კი... ერთი სიტყვაც არ გითქვამთ...

მზეონა სდუმდა. აბა რა უნდა ეპასუხნა, როდესაც ვასოს შეხედვაც კი რცხვენოდა. რატომ რცხვენოდა, აბა მზეონა რა შუაში იყო! მას ხომ მხოლოდ მეგობრობა სურდა ვასოსთან და აი რა მოხდა... სისულელეა პირდაპირ. მაინც ასე ერთბაშად რად მომახალა ყველაფერი... — ფიქრობდა მზეონა, — ჩემი ბედიც თვითონ გადაუწყვეტია. აბა, ამის უფლება ვინ მისცა... მაგრამ გოგონას მაინც სურს რაიმე უპასუხოს ვასოს. არა, რაიმე კი არა, სიმართლე უთხრას. ტყუილი მე არასოდეს არ მითქვამს და არც შენ მოგატყუილებ. ჩემო საბრალო. ჩემო კარგო ვასო

— არ გეწყინოს ვასო, უნებლიეთ მენობით მიმართა ლეიტენანტს მზეონამ; მას უნდოდა მხოლოდ რითიმე შეემსუბუქებინა ვასოს განცდა, რადგან იცოდა, რომ

მისი სიტყვები ვაჟს ეწყინებოდა.—მე... მე სულ სხვა გრძნობა მაქვს შენთან, გესმის, სულ სხვა.

— მესმის,—თავი დახარა ვასომ, სახეზე ბოროტი ღრმული აღებეჭდა.— ყველაფერი მესმის. აბა, რაღ უნდა დაუკავშირო თქვენი ბედი ვილაც უჩინო ლეიტენანტს!— ვასოს ირონიულად გაეღიმა,— ამავე დროს ეს სულელი ლეიტენანტი თქვენ პირდაპირ გთავაზობთ გაჭირვებას მშვიდი და წყნარი ცხოვრების ნაცვლად. რა სასაცილოა, რომ შორეულ აღმოსავლეთში გეპატიებებით, როცა თქვენ ალბათ ოცნებობთ...

სიბრაზისაგან მზეონას თვალები გაუქუქდა. წელში გასწორდა, მის ხმაში წყენა გამოიხატა.

— როგორ ბედავთ! როგორ ბედავთ ჩემზე ასეთი აზრი იქონიოთ. მე თუ შემეყვარდა ადამიანი, ქვეყნის დასალიერს გავყვები. გესმით, ქვეყნის დასალიერს. შორეულ აღმოსავლეთში კი არა, სადაც გინდა, წავალ და ყველაფერს ავიტან.

— ბოდიშს ვიხდი,— ჩუმაღ უპასუხა ვასომ, მან დაინახა, რომ მზეონას დაწვებზე ორი დიდი ცრემლი ჩამოუცურდა. თვალი ვერ აარიდა, თუმცა ძალიან ემძიმებოდა ამ ცრემლის დანახვა. — ბოდიშს ვიხდი, თქვენი წყენა არ მიფიქრია.

მზეონასათვის მძიმე ასატანი იყო ყველაფერი ეს, მაგრამ გრძნობდა. რომ ვასოს კიდევ უფრო მეტად ემძიმებოდა.

წავიდეთ აქედან, თქვა მზეონამ
გაგაცილებთ.
როგორც გინდაა.

ქუჩაში მიდიოდნენ და სულ უბრალო, უმნიშვნელო თემებზე საუბრობდნენ. უკვე ყველაფერი ითქვა. ხოლო მეტად ძნელია, როცა უკვე ყველაფერი ითქვა და ზრდილობისათვის მაინც უნდა ილაპარაკო. მზეონა ლაპარაკობდა ყველაფერზე, რაც ენაზე მოადგებოდა და არც კი უუიქრდებოდა სიტყვების შინაარსს. თვითონ სულ სხვაზე ფიქრობდა: რომ თურმე ამაოდ ოცნებობდა რევაზსა და ვასოსთან მეგობრობაზე. ოცნება გაქრა. ეჰ, რა საწყენია, როდესაც ფიქრი არ გაგიმართლებს. რას იზამს' ისევ რევაზთან იმეგობრებს. რევაზმაც რომ... არა, არა... რევაზი ასეთი არ არის. ის უფრო კარგია, ამაში დარწმუნებულია. თუმცა თითონაც კარგად არ იცის, რით სჯობს ვასოს რევაზი?

ქიშკართან მზეონამ ხელი გაუწოდა ლეიტენანტს.

— ნახვამდის, ვასო, იმედია, კიდევ შევხვდებით ერთმანეთს.

— მე ვფიქრობ, არა, — უპასუხა ლეიტენანტმა. — სჯობს აღარ შევხვდეთ ერთმანეთს.

— როგორც გინდათ.

— მე კი არა, თქვენ გინდათ ეს. — ვასომ მზეონას შეხედა. მზეონას ერთ წუთს საშინლად შეეცოდა ის, ისე ჩაფერფლილი და ნაღვლიანი თვალები ჰქონდა.

— არ არის მართალი, — წამოიძახა მზეონამ, — მე მინდოდა შენთან მეგობრობა, ვასო.

— არ მითხრათ, — შეევედრა ვასო, გთხოვთ, არ მითხრათ ეგ სიტყვა: მეგობრობა! თქვენ გგონიათ არ ვიცი რას ნიშნავს. მეგობრობა... თქვენ გგონიათ მე არ შემეძლია მეგობრობა, მაგრამ თქვენ ოდესმე გაიგებთ სიყვა

რულსა და მეგობრობას შორის განსხვავებას: თვითონ გაიგებთ.

— მე ვესმის.

— არა, არ გესმით.

— ახ, ვასო... მე ძალიან მწყინს.

— გაჩუმდით, მზეონა! რა შუაშია აქ სიბრაღული, — უბასუხა უკვე გაჯავრებულმა ვასომ, თავი ამაყად ასწია და დაუმატა: — ნუ იფიქრებთ, რომ უთქვენოდ მოგკვდები. ამ მიზეზით სიკვდილის უფლება არ მაქვს. გესმით, უფლება არ მაქვს.

ის წავიდა ამაყი ნაბიჯით, მაღალი, თამამი, მხრებგანიერი. არც მოუხედავს. მზეონა გულის სიღრმეში გრძნობს, როგორ ეძძიმება ვასოს მისგან წასვლა. „საწყალი! რა მისი ბრალია!“ ფიქრობდა მზეონა და დიდხანს გასცქეროდა ვასოს.

იქნებ მოიხედო, ამაყო ლეიტენანტო? ან იქნებ არც არის საჭირო. არაა საჭირო, თუ იგრძენი, რომ ქალიშვილის სიბრაღული ნამდვილ სიყვარულს ვერ შეგიცვლის, მით უმეტეს, თუ შენ მხოლოდ სიყვარულს ეძებ.

13

დილით გამოიკვია, რომ კატა დაიკარგა. მზეონა და გიორგი დიდხანს ეძებდნენ კატას, მაგრამ თითქოს შიშამ შთანთქაო.

— ნუთუ მოიპარეს, — წყენით თქვა გიორგიმ.

— ნუ ლელავ, ისევ მოგიგდებენ, — დაცინვით მიუგო ბებიაშ.

ბებია გახარებული იყო რომ, მისი დიდი ხნის მტერი გადაიკარგა. გიორგიმ ხმა აიმაღლა და ბებიას ეგოისტურწოდა. მოხუცს ეწყინა და უცებ, არც აცია, არც აცხელა, მოულოდნელად განაცხადა: სტუმრად წასვლას ვაპირებო. ბებია დიდი ხანია სტუმრად არ ყოფილა; მზეონამ უთო გააცხელა და კაბა დაუუთოა. აბა, თუ ქალი ხარ, ისე დააუთოე, რომ ბებიას მოწონება დაიმსახურო!

სანამ მზეონა სამზარეულოში ბუზღუნით აუთოებდა ძველი მოდის კაბას, გიორგიმ გამოარკვია, რომ იგი სტუმრად მიდიოდა ვასო ქორქიას დედასთან, რომელსაც ოდესღაც თურმე ახლოს იცნობდა.

— მზეონა, გესმის, ბებია დასაზვერავად მიდის შენი საქმროს ოჯახში,—სიცილით უთხრა დას გიორგიმ.

— რომელი საქმროს ოჯახში?

— ვასო ქორქიას.

— ვასო რა ჩემი საქმროა? რა სისულელეა.

მზეონას უცებ მოაგონდა ვასოსთან გუშინდელი საუბარი და გაწითლდა.

— ბებია, შენ იმათთან არ წახვალ,—მკაცრად თქვა მზეონამ,—მე გეუბნები, რომ არ წახვალ-მეთქი.

— ეს ჩემი პირადი საქმეა,—უპასუხა მშვიდად ბებია.—მინდა და წავალ, თუ არ მინდა, არ წავალ.

ბებია წავიდა.

— რა ჯიუტი ბებია გვეყავს, ახლა კი მესმის, რად გაექცა პაპა,—თქვა გიორგიმ,—ძალიან კარგად მესმის.

ნახევარი საათის შემდეგ გიორგიც მოემზადა წასასვლელად. რაღაც საქმე მაქვსო.

— ცისფერი საქმე?—გაეცინა მზეონას.

— რატომ ცისფერი? ნორმალური საქმეა,—უპასუხა გიორგიმ.

— მაშ თუ ასეა, წადი,—ამოიოხრა მზეონამ. ის მარტო რჩება თავისი ექვებით, დარდითა და აკვიატებული ფიქრებით. ნეტავ სწორად თუ მოიქცა გუშინ? ჰქონდა თუ არა უფლება ასე მკაცრად უკუეგდო კარგი კაცის სიყვარული. კარგის? რასაკვირველია, კარგი და ახლობელი ადამიანის სიყვარული. ვაითუ... ოდესმე ჩემს სიყვარულსაც ასე უარყოფენ? რას იზამი მაშინ მეც ისე დავიტანჯები, როგორც ვასო. ისე დავიტანჯები? იქნებ ის სულაც არ იტანჯება? როგორ არა, იტანჯება. მან ხომ დაინახა მისი თვალები. ახლაც თვალწინ უდგას ნაღვლიანი, ჩაფერფლილი თვალები. ნეტავ შესაძლებელი ყოფილიყო, რომ... მაშ, რა უნდა ექნა? გულს ხომ ვერ უბრძანებ! ვასო კი შეჩვეულია ბრძანებას და სხვების დამორჩილებას. მას ასე ჰგონია... მაგრამ ის ცდება. აი რევაზი კი სულ სხვაა, საინტერესოა, მოვა დღეს თუ არა? ბებია მ დილას იწინასწარმეტყველა, წვიმა მოვაო. ბებიას თავისი მეტეოროლოგიური მეცნიერება აქვს: თუ კატა ხეს ფხაქნის—ქარი იქნებაო; სახსრებმა თუ ტეხა დაუწყუო—წვიმა მოვაო. თუ წვიმა მოვა, შეიძლება რევაზი არ მოვიდეს. მზეონას კი ძალიან უნდა, რომ რევაზი მოვიდეს. მარტოობა აუტანელია მისთვის.

მზეონას უნდოდა ბებიას პროგნოზი შეემოწმებინა და აივანზე გამოვიდა. სწორია: წვიმა მოვა. მთაწმინდის თავზე დათვივით უშველებელი ლეგა ღრუბელი გამოჩნდა. ღრუბელს ისე ეჩქარებოდა, თითქოს გადაუდებელი

საქმეები ელოდებოდეს. აი მან თავისი აბურძგნული თათი პაველიონის ბრტყელ სახურავს დაადო, მძიმედ მოსცილდა და ქვემოთ, ქალაქისაკენ დაცურდა. ქალაქში კი სულის შემხუთავი ჰაერია. პაპანებაა. ხეზე ფოთოლი არ ირხევა. წვიმა მოვა.

სხვა დროს მზეონას ეს წვიმა სტუმარივით გაახარებდა. ბავშვობიდანვე უყვარდა მას ზაფხულის მხიარული წვიმა, რომელიც გარს ყველაფერს აცოცხლებს.

ახლა კი ეს საძაგელი ღრუბელი გამოჩნდა ნეტავ რას ჩქარობს ჩემს ჯიბრზე. დიახ, ჩემს ჯიბრზე. ყველაფერი, ყველა ჩემი წინააღმდეგია,—ფიქრობდა მზეონა.

წვიმა დიდხანს მოდიოდა, ხან წყდებოდა, ხან ძლიერად ასხამდა. მზეონა კი ფიქრობდა: „არა ჰგავს ზაფხულის წვიმას, მომბებზრებელია. გაუთავებელი. ხეირიანადაც კი ვერ ქუხს. ან ეს ელვა რასა ჰგავს, ძლივს ბეუტავს. საწყენია, რომ ამ სულელური წვიმის გამო ალბათ არ მოვა ის, ვინც ახლა მას ძალიან სჭირდება“.

წვიმამ გადაიღო, მზეონა ისევ გავიდა აივანზე, როგორ გაბრწყინებულა ირგვლივ ყველაფერი. რა ახალგაზრდული ჩანს წვიმით გადარეცხილი თბილისი. თითქონაცრისფერი მტვრიანი ტანსაცმელი გაიხადა და მწვანე საზეიმო კაბა გადაიცვაო. რა ჰაერია! გინდა ხარბად ისუნთქო ბალახის სუნით გაქლენთილი ჰაერი. მზეონას ახლა მტკიცედ სჯერა, რომ ყველაფერი კარგად იქნება, და თითქოს სწორედ ამის დასამტკიცებლად, კუთხეში გამოჩნდა სწორედ ის, ვისაც ელოდა.

— რევაზ! ძირს დამიკადეთი ახლავე ჩამოვალ.

კიბეზე ქალიშვილს კატა მიეგება, რა საცოდავია.

მთლად გაწუწულა... მარჯვენა თვალთან ნაკაწრი აქვს და ზედ სისხლი შეხმობია.

— შე მაწანწალა, შენა. შენთან სათამაშოდ არ მცალია,—მზეონამ კატა დერეფანში შეაგდო, კარი მიიჯახუნა, თვითონ კი სირბილით დაეშვა კიბეზე.

— გამარჯობათ, რევაზი—მე მეშინოდა, რომ არ მოხვიდოდით,—გულწრფელად უთხრა მზეონამ და რევაზის ხელი თავის ხელში დიდხანს გააჩერა.

— ფუნიკულიორზე ავიდეთ?—ჰკითხა რევაზმა.

— ავიდეთ ფუნიკულიორზე, და აუცილებლივ ფეხით.

ხელიხელ ჩაკიდულნი პანთეონში ავიდნენ. მთაწმინდაზე განისვენებენ ქართველი ხალხის ბუმბერაზები. მზეონა და რევაზი გარინდებულნი დასცქერიან ფშავის მთებიდან ჩამოტანილ ნაცრისფერ ქვას. ეს ვაჟა ფშაველას საფლავია. პოეტისა, რომელმაც ადამიანის გულის ყველაზე უფრო იდუმალ კუნძულებში ჩაიხედა. შემდეგ ახალგაზრდები რკინის მესრით შემოლობილ გამოქვაბულს მიადგნენ. მზეონამ ხელი მაგრად ჩასჭიდა რევაზს, ჩურჩულით გაიმეორა სიტყვები იმ თექვსმეტი წლის ქართველი ქალისა, რომლის სახელიც სამარადისოდ დაუკავშირდა ალექსანდრე გრიბოედოვის სახელს.

„გონება და საქმენი შენი უკვდავია რუსეთისათვის, მაგრამ შენ შემდეგ ვით გასძლოს ჩემმა სიყვარულმა“.

— აქ დავსხდეთ.—თქვა რევაზმა.

გამოქვაბულთან, მწვანე სკამზე ჩამოსხდნენ და ჩუმად ფიქრობდნენ. მათ არ იციან, რომ თბილისში ძველთაგაავე ტრადიციად მოდის: შეყვარებულნი ამ გამოქვაბულთან მიდიან და იქვე სკამზე ჩუმად სხდებიან, თითქოს მხოლოდ აქ შეიძლება მტკიცედ იგრძნოს სიყვარულის ძალა და სიღრმე.

მაგრამ მზეონას ჯერ კიდევ არ უყვარს არავინ. ის მხოლოდ სიყვარულის კარიბჭესთან ნომდგარა და სურს იცოდეს — როგორია ის!

— არ ინატრებდით, — ჰკითხა მზეონამ რევაზს, — თქვენც ვისმე ისე შეყვარებოდით, როგორც ნინო ჭავჭავაძეს უყვარდა გრიბოედოვი? ან იქნებ ფიქრობთ, რომ ჩვენს დროში ასეთი სიყვარული აღარ არსებობს?

ამ შეკითხვით დაბნეული რევაზი სდუმს. მაგრამ მზეონა პასუხს არც ელის. იგი თვითონვე მიუგებს:

— მე ვიცი, რომ არსებობს. აი მაგალითად, დედაჩემი, ნუ გელიძებათ, რევაზ. მე ძალიან ვაძაყობ, რომ დედაჩემმა ასეთი სიყვარული იცის. როდესაც მამა ფრონტზე დასჭრეს, დედამ ის გადაარჩინა. სიკვდილს ხელიდან გამოგლიჯა. გესმით, სიკვდილს გამოგლიჯა. ახლა გჯერათ, რომ ასეთი სიყვარული არსებობს?

— მჯერა! — ჩუმად უპასუხა რევაზმა.

— დედათქვენი კი როგორია?

— დედაჩემი. ის ყივლაზე ლამაზი და კარგი ქალია.

მზეონას ვერ წარმოედგინა, რომ თავშეკავებული რევაზი ვისმეზე ასეთი აღტაცებითა და აღფრთოვანებით ილაპარაკებდა. რა კარგია რევაზი, და რა ძლიერ უყვარს თავისი დედა. შესანიშნავი თვისებაა, როდესაც ადამიანს ასეთი სიყვარული შეუძლია. ასეთ ადამიანს შეგიძლია ყველაფერში ენდო, ასეთი ადამიანი არ გიღალატებს.

— დედაჩემისგან ვსწავლობ ერთგულებასა და ხასიათის სიმტკიცეს, — განაგრძო რევაზმა, — ყველას უკვირს, რომ დედაჩემი სულ ახალგაზრდა და ლამაზია, და აქამდე მძიმედ გლოვობს მამას.

— განა მამა არ გყავს?— ფრთხილად ჰკითხა მზეონამ.

— მამაჩემი ხუთი წლის წინ დაიღუპა. გახსოვს, სადგურთან დიდი საწყობი რომ დაიწვა? მამაჩემი მეხანძრე იყო. საწყობში იყო, როცა კერი ჩამოინგრა.

— რა საშინელებაა.

— აქამდე ვერ დამივიწყებია ეს ამბავი!

— რა ძნელია!— წამოიძახა მზეონამ და თავისი ლოყა რევაზის ლოყას მიადო. ასე უალერსებდა ხოლმე ბავშვობაში მას დედა, ტკივილებს დაუამებდა და თან ჩასჩურჩულებდა: შენი სატკივარი მე ამტკივდეს, შეილო, შენი ჰირიმეო. მართალია, ეს სიტყვები მზეონას ახლა არ გაუმეორებია, მაგრამ ის მზად იყო ყველაფერი გაეკეთებინა იმისათვის, რომ რევაზისათვის ტკივილი შეემსუბუქებინა. მზეონა მხოლოდ წუთით შეეხო რევაზის ლოყას და მაშინვე სახე მოაცილა. რევაზს ლოყაზე აღმური აედინა, თითქოს მდულარე გადაასხესო. რევაზმა თავისებურად უპასუხა მზეონას მეგობრულ აღერსს. აიღო მისი ხელი და მზეონას თითებს ტუჩი შეახო. მხოლოდ ფრთხილად შეახო ტუჩი და მზეონას გული უცნაურად აძგერდა. თითქოს გული საგულედან ამოვარდნას ლამობდა. და მისთვის სულ მოულოდნელად საკვირველი სიტყვები აღმოხდა:

— ჩემო ბიჭო... ჩემო კარგო ბიჭო.

— როგორ... როგორა თქვი?— რამდენჯერმე ჩაეკითხა დაეჭვებული რევაზი.

მზეონამ არ უპასუხა. ახლა მისი გული შიშით კრთის: ეს რა ჩავიდინე, ეს რა სიტყვები წამომცდაო.

— მე მომესმა, თუ მართლა თქვი ეს სიტყვები,— თქვა დაბნეულმა რევაზმა.

— მოგესმათ, იცით, რასა გთხოვთ, თუ შეიძლება, თქვენი დედის სურათი მაჩვენებთ, როდესაც კიდეც შევხვდებით ერთმანეთს. მოიტანთ?

— მუდამ თან დამაქვს.

რევაზმა მზეონას გაუწოდა პატარა სურათი. სურათზე გამოხატული შაკაბიანი ლამაზი ქალი მზეონას შესცქერის დიდი და ნათელი თვალებით. შესცქერის, მაგრამ რად აქვს ასეთი მკაცრი გამოხედვა? ალბათ იმ ახალგაზრდა ქართველ ქვრივსაც, რომელმაც თქვა: შენ შემდეგ ვით გაძლოს ჩემმა სიყვარულმაც, — ასეთი თვალები ჰქონდა, — გაიფიქრა მზეონამ.

და რაც უფრო დიდხანს უკვირდებოდა გოგონა სურათს, მით უფრო ცოცხლად ეხატებოდა ამ ქალის თვალები. მათში იგრძნობოდა აწ მიმქრალი, მაგრამ ოდესღაც ძლიერი ცეცხლი. ეს მზერა გულის სიღრმეში წვდებოდა მზეონას და მკაცრად, მაგრამ მგზნებარედ და პირდაპირ ეკითხებოდა: „აი შენ ახლა თქვი, ჩემო ბიჭო, და რა უფლება გქონდა გეკითხა ეს? ეს ხომ ჩემი ბიჭია და არა შენი. დიახ, ჩემი ბიჭია! ის მე მიტარებია მუცლით, მე მიშობია, გაჭირვებით გამომიზრდია და შენ კი... შენ გინდა მისი გული დაიპყრო; შესძლებ განა სანაცვლოდ მას შენი გული მისცე? გული მისცე სამუდამოდ, სამარადისოდ? შენ ჯერ არ შეგიძლია გააკეთო ეს და მაშ რად ამბობ ამ სიტყვებს? მაშ რად გინდა ჯერ მისი გული? გასართობად და სათრეველად? გული ხომ ბუთითი არ არის, პატარავ, გულს როდღი ეთამაშებიან“.

მზეონამ მძიმედ ამოიოხრა და რევაზს სურათი დაუბრუნა:

— კარგი დედა გყოლიათ, რევაზ!

— მოგეწონათ? თქვენ ჯერ არ იცნობთ მას. გინდათ, ჩვენთან წამოდით. დარწმუნებული ვარ, თქვენც მოეწონებით მას, ვიცი, მოეწონებით.

— არა, რევაზ, ასეთი არ მოვეწონები დედათქვენს.

— როგორი?— ჰკითხა გაკვირვებულმა რევაზმა.

მას უნდოდა შეკამათებოდა მზეონას, მაგრამ რალაც შინაგანმა ძალამ შეაჩერა. ის ჩაუფიქრდა მზეონას სიტყვებს, თითქოს რალაც ენიშნა მისნათქვამში და სურს დარწმუნდეს, ასეა თუ არაო.

რევაზი მზეონას დააშტერდა. მისი თვალები ახლა ძალიან ჰგავდა დედის თვალებს. ასეთი თვალები არასოდეს არ სტყუიან, მაგრამ არც ასეთი თვალების მოტყუება შეიძლება.

მზეონას თვალები არასდროს, არასდროს არა სტყუიან. იგი გულწრფელი, ხალასი მზერით ეუბნება რევაზს: „მე ვიცი, რასაც ეძებ ჩემში, მაგრამ აი, ხომ შენ თვითონ ხედავ, რომ ჯერ არ დაბადებულა ეს გრძნობა. მე არ მინდა არც შენი და არც საკუდარი თავის მოტყუება. მაგრამ თუ...“

მზეონამ ფიქრშიც ვერ დაამთავრა ეს წინადადება. მან ჯერ კიდევ არ იცის, რა იქნება მომავალში.

— მიგიხვდით,— დაუფარავი ნაღველით თქვა რევაზმა. და ცოტა ხნის დუქილის შემდეგ ფრთხილად ჰკითხა: — მაგრამ როდისმე მაინც მოხვალთ ჩვენთან?

— თუ ამის უფლება შექნება, მოვალ.

— მაშ, გელოდოთ?

მზეონამ თანხმობის ნიშნად თავი დაუქნია. მას სურს, რომ ელოდნენ. მას სურს, რომ ელოდეს არა სხვა ვინმე, არამედ სწორედ ეს—მორცხვი და ჩუმი, კარგი, ძვირფასი რევაზი.

პანთეონიდან ბალისაკენ სახიფათო, ციცაბო ბილიკი აღის. და რადგანაც სიტყვამ მოიტანა, პირდაპირ ვიტყვი, რომ ეს არ არის სიმბოლური ბილიკი და არც ამ მოთხრობის შესაღამაზებლად ვუწოდებ მას სახიფათო და ციცაბო, ეს ბილიკი ნამდვილად არსებობს და აღამიანებმა ის ძლივს გაკვალეს იმათთვის, ვისაც არ სურდა ესარგებლა ფუნქიკულიორის მოხერხებული ვაგონებით. მართლაც ძნელია ამ საცალფეხო ბილიკით ასვლა, მაგრამ ეს მხოლოდ მოხუცებს უჭირთ; ისეთი ახალგაზრდებისათვის კი, როგორც მზეონა და რევაზი არიან, სასიამოვნოც არის ხელიხელჩაკიდებულნი ჩუმად აპყვნენ მას. ისინი ჩუმად იმიტომ კი არ აღიოდნენ, რომ უკვე ყველაფერი იტყვა. არა, სიტყვებით თითქმის არაფერი თქმულა. ან რა საჭიროა სიტყვები, როდესაც გული მეტყველებს. ამ დროს სწორედ დუმილია უპირატესი. არ მახსოვს, ვინ მითხრა—დიდი ხანი გავიდა მას შემდეგ—როცა გრძნობა გვერევა, მაშინ სიტყვა გველევად... მეც ეს სიტყვები მაგონდება და საკუთარ თავს ვურჩევ:

— ჯერ შეიცადე! ამ სიტყვებით დაამთავრე შენი მოთხრობა, რომელსაც სულ ერთია, სიყვარულის ამბავს ვერ უწოდებ, რადგან სიყვარული მხოლოდ ახლა იწყება.

ЭММАНУИЛ АБРАМОВИЧ ФЕЙГІН

შ ვ ე ო ა

Перевод Т. Джавахишвили

(На грузинском языке)

Изд-во „Сабчота Мцрალი“

* *

Типография изд-ва „Сабчота Мцрალი“

19 Тбилиси 58

Плехановский, 181

* *

რედაქტორი ნ. ხაშვიციკი
მხატვარი მ. ბელიაშვილი
მხატვრული რედაქტორი ი. ჯანაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ნ. ნანეიშვილი
კორექტორი ლ. ხედგინიძე

* *

გადაეცა წარმოებას 6.VIII, 1958 წ., ხელ-
მოწერილია დასაბეჭდად 5.IX, 1958 წ.,
ანაწყობის ზომა 5×7,25, სააღრიცხვო-
საგამომცემლო თაბახი 3,78, სასტამბო
თაბახი 5,75, ქალაქის ზომა 70×108,
ტირაჟი 10.000, შეკვ. 596

* *

გამბა „საბჭოთა მწერალის“ სტამბა,
თბილისი, პლენანოვის, 181

ფასი 1 ზან. 45 კაპ.